תלמוד ירושלמי ראש השנה

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

פרק א

א משנה: אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵן. בְּאֶחָד בְּנִיסָן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמְּלָכִים וְלָרְגָלִים. בְּאֶחָד בֶּאֱלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה. רַבִּי לָעְזָר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים, בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי.

הלכה: אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵן כול׳. כְּתִיב הַחוֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים. לָכֶם הוּא רֹאשׁ וְאֵינוֹ רֹאשׁ לֹא לַשָּׁנִים וְלֹא לַשְּׁמִיטִּים וְלֹא לַיּוֹבִילוֹת וְלֹא לִנְטִיעָה וְלֹא לַיָּרָקוֹת. וְאָמַר. לָכֶם הוּא רֹאשׁ וְאֵינוֹ רֹאשׁ לֹא לַמְּלָכִים וְלֹא לָרְגָלִים. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. כְּתִיב וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁשָּׁה לַחוֹדֶשׁ בְּשִׁנַּת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ. הִקִּישׁ שְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ לַשֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. מַה שֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן אַף שֵׁנִי שֶׁבַּשָּׁנִים אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן. אוֹ אֵנוּ אֶלָּא שְׁנַיִם בַּחוֹדֶשׁ פִּירֵשׁ. אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא שְׁנַיִם בַּשַּׁבָּת. לֹא מָצִינוּ חֶשְׁבּוֹן זֶה מִן הַתּוֹרָה. וְהָא כְתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם שֵׁנִי. אֵין לְמֵידִין מִבְּרִיָּתוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְהֵי דֵין הוּא שֵׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים וְהֵי דֵין הוּא שֵׁנִי שֶׁבַּשָּׁנִים. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי. זֶה שֵׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. בַּשֵּׁנִי. זֶה שֵׁנִי שֶׁבַּשָּׁנִים. וְחוֹרָנָה. אֲפִילוּ מִיחְלַף לֵית בָּהּ כְּלוּם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר כַּרְסָנָא בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. הַחוֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם. מִיעֵט. רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם. [מִיעֵט.] מִיעוּט אַחַר מִיעוּט לְרַבּוֹת לַמְּלָכִים וְלָרְגָלִים. וְיַרְבֶּה לַשָּׁנִים וְלַשְּׁמִיטִּים וְלַיּוֹבִילוֹת וְלִנְטִיעָה וְלַיָּרָקוֹת. כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ. הִקִּישׁ שְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ לַשֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. מַה שֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן אַף שֵׁנִי שֶׁבַּשָּׁנִים אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי חִיָּה בַּר יוֹסֵף. וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי. זֶה שֵׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. בַּשֵּׁנִי. זֶה שֵׁנִי שֶׁבַּשָּׁנִים. וּכְשֶׁהוּא אוֹמֵר. בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ הִקִּישׁ שְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ לַשֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. מַה שֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן אַף שֵׁנִי שֶׁבַּשָּׁנִים אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן. תַּנֵּי שְׁמוּאֵל וּפְלִיג. בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. מִיכָּן שֶׁמּוֹנִין חֳדָשִׁים לִיצִיאַת מִצְרַיִם. אֵין לִי אֶלָּא חֳדָשִׁים. שָׁנִים מְנַיִין. וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית. אֵין לִי אֶלָּא לְאוֹתוֹ הַזְּמַן. לְאַחַר הַזְּמַן הַזֶּה מְנַיִין. בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֵין לִי אֶלָּא לְשָׁעָה. לְדוֹרוֹת מְנַיִין. וַיְהִי בִּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ-מִצְרַיִם וגו׳. מִשֶּׁנִּבְנָה הַבַּיִת הִתְחִילוּ מוֹנִין לִבְנָיָנוֹ. וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת שְׁנֵי הַבָּתִּים וגו׳. לֹא זָכוּ לִמְנוֹת לְבִינְיָינוֹ הִתְחִילוּ מוֹנִין לְחָרְבָּנוֹ. בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה לְגָלוּתֵינוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ וגו׳. לֹא זָכוּ לִמְנוֹת לְעַצְמָן הִתְחִילוּ מוֹנִין לַמַּלְכִיּוֹת. [שֶׁנֶּאֱמַר] בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ. בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס. וְאֵימַר וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ. הִקִּישׁ שְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ לַשֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. מַה שֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן אַף שֵׁנִי שֶׁבַּשָּׁנִים אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן.

רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. אַף לְמַלְכֵי אוּמּוֹת הָעוֹלָם אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן. בַּשִּׁשִּׁי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ. בַּשְּׁמִינִי [בִּשְׁנַת] שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ. נֹאמַר בַּשְּׁמִינִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ. חֵיפָה אָמַר. שְׁמִינִי נֶאֱמַר תְּחִילָּה אֶלָּא שֶׁאֵין מוּקְדָּם וּמְאוּחָר בַּתּוֹרָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּתִיב וְעַתָּה שִׂימוּ נָא לְבַבְכֶם מִן הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה מְשָׂרֵם שׂוּם אֶבֶן אֶל אֶבֶן בְּהֵיכַל יְיָ. הָא כֵיצַד. בַּשִּׁשִּׁי הוּסַד. בַּשְּׁמִינִי נֶאֱמַר הַמִּקְרָא הַזֶּה. אֵין תֵּימַר. כְּבָר שָׂמוּ יְאוּת אָמַר חֵיפָה. אֵין תֵּימַר. לֹא שָׂמוּ. לֹא אָמַר חֵיפָה כְּלוּם. הָתִיב רִבִּי יִצְחָק. וְהָכְתִיב וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ. וְתַנֵּי עֲלָהּ. שְׁנַת הַמַּבּוּל אֵינָהּ עוֹלָה מִן הַמִּנְיָן. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר. בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם. וְהָכְתִיב וַיְהִי בְּחוֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת עֶשְׂרִים. וַיְהִי בְּחוֹדֶשׁ כִּסְלֵיו שְׁנַת עֶשְׂרִים. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר. כָּל שָׁנָה שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ לָהּ שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין מוֹנִין אוֹתָהּ שָׁנָה שְׁלֵימָה. וְהָכְתִיב וַיְהִי בַּחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ הוּקַם הַמִּשְׁכָּן. אֵין תֵּימַר שְׁנַת שְׁלִישִׁית הִיא. עַל יְדֵי שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין מוֹנִין אוֹתָהּ שָׁנָה שְׁלֵימָה. וְהָכְתִיב וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בְּעֶשְׂרִים בַּחוֹדֶשׁ. וְהָא אִית בַּשַּׁתָּא חַמְשִׁין יוֹמִין. וְאֵין מוֹנִין אוֹתָהּ שָׁנָה שְׁלֵימָה. הָדָא מִן תְּתוּבְתָּהּ דְּרִבִּי יִצְחָק דְּאִינִין קַשְׁיָין.

בֵּין כְּמָאן דְּאָמַר מִנִּיסָן מוֹנִין בֵּין כְּמָאן דְּאָמַר מִתִּשְׁרֵי מוֹנִין. מַה בֵּינֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. שְׁטָרוֹת יוֹצְאוֹת בֵּינֵיהוֹן. לָווֹה מִלָּווֹה בְּאִייר וְכָתַב בָּהּ. שָׁנָה שְׁנִייָה לַמַּלְכוּת. מָכַר מְכִירָה בְּמַרְחֶשְׁוָן וְכָתַב בָּהּ. שְׁנִייָה לַמַּלְכוּת. מָאן דְּאָמַר. מִנִּיסָן מוֹנִין. מִלָּווֹה קָדְמָה. מָאן דְּאָמַר. מִתִּשְׁרֵי מוֹנִין. מְכִירָה קָדְמָה.

כְּיצַד לַמְּלָכִים. מֵת בְּאָדָר וְעָמַד מֶלֶךְ בְּאָדָר. נִמְנֵית שָׁנָה לָזֶה וְשָׁנָה לָזֶה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. וְהוּא שֶׁנִּכְנַס לְנִיסָן. דִּי לֹא כֵן כְּהָדָא וַיִּמְלֹךְ יֶרֶח יָמִים בְּשׁוֹמְרוֹן. אֵין לָךְ לַעֲמוֹד עַל שְׁנֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֶלָּא מִשְּׁנֵי מַלְכֵי יְהוּדָה. וְלֹא עַל שְׁנֵי מַלְכֵי יְהוּדָה אֶלָּא מִשְּׁנֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. כְּתִיב וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל כָּל יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה וגו׳. וּכְתִיב בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ עַל יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ וגו׳. בִּכְלָל חֲסֵירִים וּבִפְרָט יְתֵירִים. רִבִּי יִצְחָק בַּר קַצָּטָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָה. שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם וּמֶחֱצָה הָיוּ. אֶלָּא בִּשְׁבִיל לַחֲלוֹק לוֹ כָּבוֹד לִירוּשָׁלַם הוּא מוֹנֶה אוֹתָן שְׁלֵימוֹת. יְהוּדָה בִּירִבִּי אוֹמֵר. חֶשְׁבּוֹן מְרוּבֶּה בוֹלֵעַ לְחֶשְׁבּוֹן מְמוּעָט. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. וְהָיָה כִּי יִמְלְאוּ יָמֶיךָ. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. דָּוִד. יָמִים מְלֵיאִים אֲנִי מוֹנֶה לָךְ. אֵינִי מוֹנֶה לָךְ יָמִים חֲסֵירִים. [שְׁלֹמֹה בִּנְךָ בוֹנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֶלָּא לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת. חָבִיב עָלַי מִשָּׁפָט וּצְדָקָה שֶׁלָּךְ יוֹתֵר מִכָּל הַקָּרְבָּנוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר עֲשֹׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחָר לַה׳

מִזְּבַח.] רַב חוּנָא אָמַר. כָּל אוֹתָן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים שֶׁהָיָה דָּוִד בּוֹרֵחַ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בָּנוֹ בִּשְׁעִירָה הָיָה מִתְכַּפֵּר כְּהֶדְיוֹט. אָמַר רִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי שָׁלוֹם. כְּתִיב כִּי שֵׁשֶׁת חֳדָשִׁים יָשַׁב שָׁם יוֹאָב וְכָל יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֲנִי אָמַרְתִּי לָךְ. אַל תִּתְגָּרוּ בָם. וּבִיקַּשְׁתָּ לְהִתְגָּרוֹת בָּם. חַייֶךָ שֶׁאֵינָן נִימְנִין לָךְ.

מָאן תַּנָּא רְגָלִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. שְׁלֹשָׁה רְגָלִים כְּסִדְרָן וּבִלְבַד חַג הַמַּצּוֹת רִאשׁוֹן. אַשְׁכָּחַת אָמַר. פְּעָמִים חֲמִשָּׁה פְּעָמִים אַרְבָּעָה פְּעָמִים שְׁלֹשָׁה. לְפְנֵי עֲצֶרֶת חֲמִשָּׁה. לְפְנֵי הֶחָג אַרְבָּעָה. לְפְנֵי הַפֶּסַח שְׁלֹשָׁה. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. וּבִלְבַד חַג הַמַּצּוֹת אַחֲרוֹן. אַשְׁכָּחַת אָמַר. פְּעָמִים שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים שְׁנַיִם פְּעָמִים אֶחָד. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים. רֶגֶל שֶׁפָּגַע בּוֹ תְּחִילָּה. וּבִלְבַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו רַגְלֵי שָׁנָה כּוּלָּהּ.

כְּתִיב מִלְּבַד שַׁבְּתוֹת יְי וּמִלְּבַד מַתְּנוֹתֵיכֶם וגו׳. אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיי. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר. שֶׁיָּכוֹל אֵין לִי קָרֵב בָּרֶגֶל אֶלָּא קָרְבְּנוֹת הָרֶגֶל בִּלְבַד. מִנַּיִן קָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד וְקָרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר שֶׁהוּקְדְּשׁוּ בָרֶגֶל שֶׁיָּבוֹאוּ בָרֶגֶל. שֶׁהוּקְדְּשׁוּ לִפְנֵי הָרֶגֶל שֶׁיָּבוֹאוּ בָרֶגֶל. תַּלְמוּד לוֹמַר מִלְּבַד שַׁבְּתוֹת יְי. אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיי. אֵילּוּ עוֹפוֹת וּמְנָחוֹת.

לְרַבּוֹת אֶת כּוּלָּם שֶׁיְּהוּ קָרִיבִין בָּרֶגֶל. יָכוֹל רְשׁוּת. תַּלְמוּד לוֹמַר אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיי בְּמוֹעֲדֵיכֶם. אֵלֶּה. קָבָעָן חוֹבָה שֶׁיְּהוּ כוּלָּן קָרִיבִין בָּרֶגֶל. יָכוֹל בְּאֵי זֶה רֶגֶל שֶׁיִּרְצֶה. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבָאתָ שָׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה. אִם לְהַתִּיר כְּבָר הִתִּיר. אִם לְקִבּוּעַ כְּבָר קָבַע. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר וּבָאתָ שָׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה. אֶלָּא זֶה רֶגֶל הָרִאשׁוֹן שֶׁפָּגַעְתָּ בּוֹ. יָכוֹל אִם עִיבֵּר אֶחָד מֵהֶן וְלֹא הֵבִיא יְהֵא עוֹבֵר עָלָיו מִשּׁוּם בַּל תְּאַחֵר. תַּלְמוּד לוֹמַר אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיי בְּמוֹעֲדֵיכֶם. אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו מִשֶּׁם בַּל תְּאַחֵר עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו רַגְלֵי שָׁנָה כּוּלָּהּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. שְׁלֹשָׁה רְגָלִים כְּסִדְרָן. כֵּיצַד. נָדַר לִפְנֵי הַפֶּסַח. עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו פֶּסַח וַעֲצֶרֶת וְחָג. נָדַר לִפְנֵי הָעֲצֶרֶת. עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו עֲצֶרֶת וְחָג וּפֶסַח וַעֲצֶרֶת וְחָג. נָדַר לִפְנֵי הֶחָג. עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו הֶחָג וּפֶסַח וַעֲצֶרֶת וְחָג.

בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי אִילָא. עַד כְּדוֹן בְּעַשֶּׂה. בְּלֹא תַעֲשֶׂה מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר. וּבָאתָ שָׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה. מָה אֲנָן קַיְימִין. אִם בְּעַשֶּׂה הֲרֵי כְּבָר אָמוּר. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין בָּעַשֶּׂה תְּנֵיהוּ עִנְיָין בְּלֹא תַעֲשֶׂה. פְּסָחִים בִּזְמַנָּן מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. אַשְׁכַּחַת תַּנֵּי. פְּסָחִים בִּזְמַנָּן עוֹבֵר. דִּלְא כֵן מָה אֲנָן אָמְרִין. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. שֶׁלֹּא תֹאמַר שֶׁאִם אָבַד וְנִמְצָא מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ בוֹ הַבְּעָלִים גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים. עַד כְּדוֹן צְרִיכָה. פְּסָחִים בִּזְמַנָּן מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָא. בֵּין רֶגֶל רֶגֶל מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. הָתִיב רִבִּי בָּא. וְהַתַּנֵּי. חֲגִיגָה שֶׁלֹּא קָרְבָה בָּרִאשׁוֹן תִּיקָּרֵב בַּשֵּׁינִי וּמִתִּירִין לוֹ לַעֲבוֹר. וְעוֹד מִן הָדָא. וְעָשִׂיתָ בָעֲשֶׂה. תִּשְׁמוֹר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. כְּלוּם הוּא עוֹבֵר עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה. לֹא עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו שְׁלֹשָׁה רְגָלִים. רִבִּי אָבוּן בְּשֵׁם רַבָּנִן דְּתַמָּן. בְּאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי עוֹלָה לַהֲבִיאָהּ בַּשֵּׁינִי בַּשַּׁבָּת. כֵּיוָן שֶׁבָּא שֵׁינִי בַּשַּׁבָּת וְלֹא הֵבִיאָהּ עוֹבֵר. שָׁלְמָה שְׁנָתוֹ אַתְּ מַפִּיל יוֹם הָאַחֲרוֹן וְהוּא עוֹבֵר עַל כָּל יוֹם וְיוֹם. אֵין כֵּינִי. עָבְרוּ עָלָיו שְׁלֹשָׁה רְגָלִים אַתְּ מַפִּיל אֶת רֶגֶל הָאַחֲרוֹן וְהוּא עוֹבֵר עַל כָּל רֶגֶל וְרֶגֶל. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. שָׁלְמָה שְׁנָתוֹ בָּעֲצֶרֶת אֵיפְשַׁר לוֹמַר הוּא אֵינוֹ כָּשֵׁר וְעוֹבֵר. כְּהָדָא לֹא יָלִין חֵלֶב חַגִּי עַד בּוֹקֶר. וְאֵימוֹרֵי חוֹל קְרֵיבִין בְּיוֹם טוֹב. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. קַיְימְתִּיהָ בְּשֶׁחָל אַרְבָּעָה עָשָׂר לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. אֵין חֲגִיגָה בָּאָה עִמּוֹ. אָמְרָה תוֹרָה. הַקָּרֵיבֵהוּ מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי בַּל תָּלִין. וְהָכָא. הַקָּרֵיבֵהוּ מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי בַּל תְּאַחֵר. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. אֵילּוּ עָבַר וְהֵבִיא שֶׁמָּא אֵינוֹ כָּשֵׁר. מֵאַחַר שֶׁאֵילּוּ עָבַר וְהֵבִיא כָּשֵׁר עוֹבֵר.

כְּתוּב לְפָנַי יְי אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְּשָׁנָה. שָׁנָה לוֹ וְשָׁנָה לְתָם וְשָׁנָה לְבַעַל מוּם. שָׁנָה לַבְּכוֹר וְשָׁנָה בַּקָּדָשִׁים. שָׁנָה בְּשָׁנָה. מְלַמֵּד שֶׁהַבְּכוֹר נֶאֱכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלִשְׁתֵּי שָׁנִים. הֵיךְ עֲבִידָא. שׁוֹחֲטוֹ בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאוֹכְלוֹ עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. נוֹלַד לוֹ [מוּם] בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ רַשַּׁאי לְקַיְימוֹ לְאַחַר שְׁנָתוֹ עַד חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם. אָמַר רִבִּי אִילָא. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵין שְׁנָתוֹ שֶׁלְּבַעַל מוּם מְחוּוֶרֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְרִבִּי אִילָא. הַבְּכוֹר בִּזְמַן הַזֶּה רַשַּׁאי לְקַיְימוֹ אֲפִילּוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ שָׁנִים עַד שֶׁלֹּא הַרְאֵהוּ לְמוּמְחֶה. מַה אֲנָן קַיְימִין. אִם לְתָם הָא כְבָר אָמוּר. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין לְתָם תְּנֵיהוּ עִנְיָין לְבַעַל מוּם. אֶחָד בְּכוֹר וְאֶחָד כָּל הַקָּדָשִׁים עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מִשֶּׁם רְגָלִים בְּלֹא שָׁנָה. שָׁנָה בְלֹא רְגָלִים. נִיחָא רְגָלִים בְּלֹא שָׁנָה. שָׁנָה בְלֹא רְגָלִים. תַּמָּן אָמְרִין. תִּיפְתָּר שֶׁהָיְתָה מְחוּפֶּרֶת זְמַן לַפֶּסַח. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר תַּמָּן. הָרָאוּי לְמִקְצַת שָׁנָה רָאוּי לְכוּלָּהּ. וְאֶמוֹר אוּף הָכָא. הָרָאוּי לְמִקְצַת הַפֶּסַח רָאוּי לְכוּלּוֹ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. תִּיפְתָּר שֶׁהָיְתָה עֲצֶרֶת הַבָּאָה בַּחֲמִשָּׁה וְנוֹלַד בָּשִׁשָּׁה וְהָיְתָה עֲצֶרֶת הַבָּאָה בַּשִּׁבְעָה.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. כָּתוּב לֹא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב לָרַע. עָבַר וּבִיקֵּר מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. אָמַר לֵיהּ. כָּל דָּבָר שֶׁבָּא לְהַתִּיר אֵינוֹ עוֹבֵר. מַה בָּא לְהַתִּיר. כָּאן הִתִּירָה הַתּוֹרָה לְהַקְדִּישׁ מוּמִין. תַּמָּן תַּנִּינָן. בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מֵבִיא שֶׁלֹּשׁ בְּהֵמוֹת. חַטָּאת וְאָשָׁם וְעוֹלָה. וְהַדַּל הָיָה מֵבִיא חַטַּאת הָעוֹף וְעוֹלַת הָעוֹף. וְאֵין חַטַּאת הָעוֹף מְחוּסֶּרֶת זְמַן אֲצָל אָשָׁם. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. כָּאן הִתִּירָה הַתּוֹרָה לְהַקְדִּישׁ מְחוּסְרֵי זְמַן. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. כָּתוּב בַּשְּׁמִינִי יָבִיא. עָבַר וְלֹא הֵבִיא מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. אָמַר לֵיהּ. כָּל דָּבָר שֶׁבָּא לְהַתִּיר אֵינוֹ עוֹבֵר. מַה בָּא לְהַתִּיר. כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. כָּאן הִתִּירָה הַתּוֹרָה לְהַקְדִּישׁ מְחוּסַּר זְמַן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כָּל שְׁבָעָה אֵין אוֹמֵר לוֹ. הֲבֵא. מִיכָּן וְאֵילָךְ אוֹמֵר לוֹ. הֲבֵא. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כּוּלָּהֶם מִתְכַּוְונִין וּמְבִיאִין קָרְבְּנוֹתֵיהֶן בָּרֶגֶל. נִיחָא נָזִיר. מְצוֹרָע לֹא מְחוּסָּר כִּיפּוּרִים הוּא. וְהָא תַנִּינָן. הַהֵלֶל וְהַשִּׁמְחָה שְׁמוֹנָה. פָּתַר לַהּ בַּנָּזִיר. רִבִּי זְכַרְיָה חַתְנֵיהּ דְּרִבִּי לֵוִי בָּעֵי. רֹאשָׁהּ אַתּוּן פָּתְרִין בְּנָזִיר וְסֵיפָא בִּמְצוֹרָע. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִילֵל. לֹא כְבָר אִיתְתְּבַת תַּמָּן. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵה. קַיְימָהּ רַב אֲבְדוּמָא נְחוּתָה בַּכֹּהֲנִים בַּשָּׁעִיר. אוֹף הָכָא הַכֹּהֲנִים בַּשָּׁעִיר.

רִבִּי חַגַּיי בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. כָּתוּב וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל. עָבַר וְלֹא מָל. אָמַר לֵיהּ. כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיי אֱלֹהֶיךָ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ. דָּבָר שֶׁהוּא נִיתָּן לְתַשְׁלוּמִין.

יָצָא זֶה שֶׁאֵינוֹ נִיתָּן לְתַשְׁלוּמִין. לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ. וְלֹא אֶת חֲלִיפָיו. כְּהָדָא דְתַנֵּי. וְאֶל פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵבִיאוּ וְלֹא אֶת חֲלִיפָיו. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. פִּירְשָׁהּ לִוֵּי בֶּן סִיסִי קוֹמֵי רִבִּי. בְּאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי עוֹלָה. וְעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשָׁה רְגָלִים וְהֵבִיא אַחֶרֶת וְהִקְרִיבָהּ מַיִד. הָיִיתִי אוֹמֵר. יִיפָּטֵר מִן הָרִאשׁוֹנָה. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ. וְלֹא חֲלִיפָיו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. [אִם] בְּאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי. מִיַּד הוּא עוֹבֵר. אֶלָּא כֵּן אָנָן קַיָּימִין. בָּאוֹמֵר. הֲרֵי זֶה עוֹלָה. וְעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁנֵי רְגָלִים וְהֵבִיא אַחֶרֶת [תַּחְתֶּיהָ וְלֹא הִקְרִיבָהּ מִיַּד] וְעָבַר עָלֶיהָ רֶגֶל שְׁלִישִׁי. הָיִיתִי אוֹמֵר. תִּצְטָרֵף עִם תְּמוּרָהּ שְׁלֹשָׁה רְגָלִים. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ וְלֹא אֶת חֲלִיפָיו.

כִּי דָרוֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ. אִילּוּ חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת. יְיָ אֱלֹהֶיךָ. זֶה הֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת. מֵעִמָּךְ. זֶה לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵיאָה. וְהָיָה בְךָ חֵטְא. וְלֹא בְקָרְבָּנְךָ חֵטְא. דִּלָּא כֵן מָה אֲנָן אָמְרִין. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. שֶׁלֹּא תֹאמַר. שֶׁמָּא יִמְצָא וְבַח פָּסוּל. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר (לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ וְלֹא אֶת חֲלִיפָיו.) [וְהָיָה בְךָ חֵטְא. בְּךָ וְלֹא בְקָרְבָּנְךָ חֵטְא.] מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמוֹר וְעָשִׂיתָ. תִּשְׁמוֹר וְעָשִׂיתָ. לְהַזְהִיר בֵּית דִּין שֶׁיַּעֲשׂוּךָ. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי אֲבוּנָא. מִיכָּן לְמַשְׂכּוֹן. כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַיי אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה. וְיֵשׁ נֶדֶר קָרוֹי נְדָבָה. אֶלָּא לְחַייֵב עַל כָּל נֶדֶר וָנֶדֶר וְעַל כָּל נְדָבָה וּנְדָבָה. אִי זֶהוּ נֶדֶר שֶׁאָמְרוּ. הָאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי עוֹלָה. אִי זֶהוּ נְדָבָה שֶׁאָמְרוּ. הָאוֹמֵר. הֲרֵי זוֹ עוֹלָה. רִבִּי חָמָא חַבְרֵיהוֹן דְּרַבָּנִן בָּעֵי. אָמַר. הֲרֵי עָלַי. וְחָזַר וְאָמַר. הֲרֵי זוֹ. רִבִּי חִינְנָא בָּעֵי. לֹא מִסְתַּבְּרָא דִּי לֹא אָמַר. הֲרֵי זוֹ. וְחָזַר וְאָמַר. הֲרֵי עָלַי. אִיסּוּר חָמוּר חָל עַל אִיסּוּר קַל. אֵין אִיסּוּר קַל חָל עַל אִיסּוּר חָמוּר.

הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן שְׂכַר בָּתִּים וּתְרוּמַת שְׁקָלִים. שְׂכַר בָּתִּים. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. וְהוּא שֶׁאָמַר. שָׁנָה זוֹ. אֲבָל אִם אָמַר. שָׁנָה אַחַת. נוֹתֵן מֵעֵת לָעֵת. וּתְרוּמַת שְׁקָלִים. כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר יִצְחָק. כַּתְּחִילָתָהּ. וַיְהִי בַּחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשִּׁינִית בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ הוּקַם הַמִּשְׁכָּן. וְתַנֵּי עֲלָהּ. בַּיּוֹם שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן בּוֹ בַיּוֹם נִתְרְמָה הַתְּרוּמָה. רִבִּי טָבִי רִבִּי יֹאשִׁיָּהוּ בְּשֵׁם כַּהֲנָא. נֶאֱמַר כָּאן חָדְשֵׁי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן חָדְשֵׁי. מַה חָדְשֵׁי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן אַף חָדְשֵׁי שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. שְׁבַק רִבִּי טָבִי רֵאשָׁהּ וְאָמַר סוֹפָא. דִּלֹּא כֵן כְּהָדָא דְתַנֵּי. זֹאת עוֹלַת חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ. יָכוֹל יְהֵא תּוֹרֵם בְּכָל חוֹדֶשׁ וְחוֹדֶשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי. בְּחוֹדֶשׁ אֶחָד הוּא תּוֹרֵם לְכָל חוֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה. יָכוֹל בְּאֵיזֶה חוֹדֶשׁ שֶׁיִּרְצֶה. נֶאֱמַר כָּאן חָדְשֵׁי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן חָדְשֵׁי. מַה חָדְשֵׁי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן אַף חָדְשֵׁי שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן.

תַּמָּן תַּנִּינָן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. בְּאֶחָד בֶּאֱלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר הָאֱלוּלִיִּים מִתְעַשְּׂרִין בִּפְנֵי עַצְמָן. אָמַר רַב חוּנָה. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. עַד כָּאן הֵן מִתְמַצּוֹת לֵילֵד מִן הַיְשָׁנוֹת. מִיכָּאן וְהֵילַךְ הֵן מַתְחִילוֹת לֵילֵד מִן הַחֲדָשׁוֹת. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב חוּנָה. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן. לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן אֵילּוּ הַבְּכִירוֹת. וַעֲמָקִים יַעַטְפוּ בָר אֵילּוּ הָאֱפֵילוֹת. יִתְרוֹעָעוּ אַף יָשִׁירוּ. אֵילּוּ וְאֵילּוּ נִכְנָסִין לַדִּיר לְהִתְעַשֵּׂר. אָמַר בֶּן עַזַּאי. הוֹאִיל וְאֵילּוּ אוֹמְרִים כָּךְ וְאֵילּוּ אוֹמְרִים כָּךְ יְהוּ הָאֱלוּלִיִּים מִתְעַשְּׂרִין בִּפְנֵי עַצְמָן. הָא כֵיצַד. נוֹלַד לוֹ חֲמִשָּׁה בְאַב וַחֲמִשָּׁה בֶּאֱלוּל וַחֲמִשָּׁה בְתִשְׁרֵי אֵינָן מִצְטָרְפִין. נוֹלַד לוֹ חֲמִשָּׁה בְאַב וַחֲמִשָּׁה בְתִשְׁרֵי הֲרֵי אֵילּוּ מִצְטָרְפִין. [זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁבֶּן עַזַּאי חָבֵר וְתַלְמִיד הָיָה לוֹ לְרִבִּי עֲקִיבָא]. וּבֶן עַזַּאי מַכְרִיעַ עַל דִּבְרֵי תַלְמִידָיו. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי מַיְישָׁא בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. שֶׁכֵּן נֶחְלְקוּ עָלֶיהָ אֲבוֹת הָעוֹלָם. מָאן אִינּוּן אֲבוֹת הָעוֹלָם. תַּנָּא רִבִּי יוֹנָה קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרִבִּי עֲקִיבָה. זֹאת אוֹמֶרֶת. בֶּן עַזַּאי תַּלְמִיד וְחָבֵר הָיָה לְרִבִּי עֲקִיבָה. אִית תֵּימַר רַבֵּיהּ. אִית בַּר נַשׁ אָמַר לְרַבֵּיהּ. [הוֹאִיל וְאִילּוּ אָמַר כֵּן. רִבִּי אָבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. אָמַר לוֹ בֶּן עַזַּאי. עַל הַחֲלוּקִין אֲנוּ מִצְטָעֲרִין אֶלָּא שֶׁבָּאתָ לַחֲלוֹק עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁוִין. זֹאת אוֹמֶרֶת. בֶּן עַזַּאי חָבֵר וְתַלְמִיד הָיָה לְרִבִּי עֲקִיבָא. אִית תֵּימַר רַבֵּיהּ. אִית בַּר נַשׁ אָמַר לְרַבֵּיהּ.] אֶלָּא שֶׁבָּאתָה לַחֲלוֹק כול׳.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מֵאֶחָד בְּתִשְׁרֵי עַד עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל הֲרֵי אֵילּוּ מִצְטָרְפִין. חֲמִשָּׁה לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וַחֲמִשָּׁה לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵינָן מִצְטָרְפִין. חֲמִשָּׁה לִפְנֵי הַגּוֹרֶן וַחֲמִשָּׁה לְאַחַר הַגּוֹרֶן הֲרֵי אֵילּוּ מִצְטָרְפִין. אִם כֵּן לָמָּה אָמְרוּ. שֶׁלֹּשׁ גְּרָנוֹת לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. שֶׁעַד שֶׁלֹּא תַּגִּיעַ הַגּוֹרֶן מוּתָּר לִמְכּוֹר וְלִשְׁחוֹט. הִגִּיעָה הַגּוֹרֶן לֹא יִשְׁחוֹט. וְאִם שָׁחַט פָּטוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. זֹאת אוֹמֶרֶת. מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה לֹא עָשׂוּ אוֹתוֹ לֹא כְחֻנָּט וְלֹא כִשְׁלִישׁ. אֵין תֵּימַר כְּחֻנָּט. נִיתְנֵי כָּל הַמְעוּבָּרִים מֵעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל. אֵין תֵּימַר כִּשְׁלִישׁ. נִיתְנֵי כָּל הַנּוֹלָדִים עַד עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בּוֹ. רִבִּי שַׁמַּי בְּשֵׁם רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. כִּשְׁלִישׁ עָשׂוּ אוֹתוֹ. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. מְחוֹסֵר זְמַן נִכְנָס לַדִּיר לְהִתְעַשֵּׂר. קָם רִבִּי מָנָא עִם רִבִּי שַׁמַּי. אָמַר לֵיהּ. אַתָּה אֲמַרְתָּ הָדָא מִילְּתָא. וְהָא תַּנִּינָן. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר. הָאֱלוּלִיִּים מַתְעַשְּׂרִין בִּפְנֵי עַצְמָן. לֹא אֲפִילּוּ נוֹלַד עַד עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל. אִית לָךְ מֵימַר בֶּן עַזַּאי כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. לֹא כְרַבָּנִן הוּא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר עַל דְּרַבָּנִן. מַנִּיחָן וּמְעַשְּׂרָן לַשָּׁנָה הַבָּאָה וְהֵן מִתְעַשְּׂרִין עִם בְּנֵי שְׁנָתָן. כֵּן אַתְּ אָמַר עַל דְּבֶן עַזַּאי. מַנִּיחָן לַגּוֹרֶן הַבָּא וְהֵן מִתְעַשְּׂרִין עִם בְּנֵי אֱלוּל. אָמַר רַב חוּנָה. זֹאת אוֹמֶרֶת. יָמִים שֶׁהַבְּכוֹר מְחוֹסֵר זְמַן בָּהֶן עוֹלִין לוֹ מִתּוֹךְ שְׁנָתוֹ. אָמַר רִבִּי מָנָא. רִבִּי יוֹנָה אַבָּא שְׁמַע לָהּ מִן הָדָא. כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד בִּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ הַזָּכָר תַּקְדִּישׁ לַיי אֱלֹהֶיךָ. הָכִיצַד. מִשְׁעַת לֵידָתוֹ אַתְּ מוֹנֶה לוֹ שָׁנָה.

ב **משנה:** בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַשָּׁנִים וְלַשְּׁמִיטִין וְלַיּוֹבִילוֹת וְלַנְּטִיעָה וְלַיָּרָקוֹת. בְּאֶחָד בִּשְׁבָט רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָן כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ׃

הלכה: שָׁנִים מְנַיִין. כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְחַג הָאָסִיף בְּצֵאת הַשָּׁנָה וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה. אִי זֶהוּ חוֹדֶשׁ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חַג וּתְקוּפָה וְאָסִיף

וְשָׁנָה יוֹצֵא בּוֹ. אֵי זֶה זֶה. זֶה תִּשְׁרֵי. אֵין תֵּימַר טֵבֵת. אִית בָּהּ תְּקוּפָה וְלֵית בֵּיהּ חַג וְאָסִיף. אֵין תֵּימַר נִיסָן. אִית בֵּיהּ תְּקוּפָה וְחַג וְלֵית בֵּיהּ אָסִיף. אֵין תֵּימַר תַּמּוּז. אִית בֵּיהּ תְּקוּפָה וְאָסִיף וְלֵית בֵּיהּ חָג. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה תִּשְׁרֵי. אָמְרִין חֲבֵרַיָּיא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. וְיֵהָא תַּמּוּז. אָמַר לוֹן. כָּתוּב בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְאַתּוֹן אָמְרִין הָכֵין. אָמְרִין לֵיהּ. וְיֵהָא תַּמּוּז. אָמַר לוֹן. מִיכָּן וְהֵילַךְ עַל שְׁמוֹת חֲדָשִׁים אַתֶּם רַבִּים עָלַי. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. שְׁמוֹת חֲדָשִׁים עָלוּ בְיָדָם מִבָּבֶל. בָּרִאשׁוֹנָה בְּיֶרַח הָאֵיתָנִים. שֶׁבּוֹ נוֹלְדוּ אָבוֹת מֵתוּ אָבוֹת נִפְקְדוּ אִימָּהוֹת. בָּרִאשׁוֹנָה בְּיֶרַח בּוּל. שֶׁבּוֹ הֶעֱלָה נוֹבֵל וְהָאָרֶץ עֲשׂוּיָה בּוּלוֹת בּוּלוֹת. שֶׁבּוֹ בּוֹלְלִים לַבְּהֵמָה מִתּוֹךְ הַבַּיִת. בָּרִאשׁוֹנָה בְּיֶרַח זִיו. שֶׁבּוֹ זִיווֹ שֶׁלְעוֹלָם. הַצָּמָחִים נִיכָּרִין וְהָאִילָנוֹת נִיכָּרִין. מִיכָּן וְהֵילַךְ וַיְהִי בְּחוֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת עֶשְׂרִים. וַיְהִי בְחוֹדֶשׁ כִּסְלֵיו שְׁנַת עֶשְׂרִים. בַּחוֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא חוֹדֶשׁ טֵבֵת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אַף שְׁמוֹת הַמַּלְאָכִים עָלוּ בְיָדָן מִבָּבֶל. בָּרִאשׁוֹנָה וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. מִיכָּן וְהֵילַךְ וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל. כִּי אִם מִיכָאֵל שַׂרְכֶם.

לַשְּׁמִיטִּים מְנַיִין. מִקַּץ שֶׁבַע שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִיטָה. מַה שָׁנִים מִתְּשָׁרֵי אַף שְׁמִיטִּים מִתְּשָׁרֵי. לְיוֹבִילוֹת מְנַיִין. וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתוֹת שָׁנִים שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים. מַה שָׁנִים וּשְׁמִיטִּין מִתְּשָׁרֵי אַף יוֹבִילוֹת מִתְּשָׁרֵי. הָתִיבוֹן. וְהָכְתִיב וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וגו׳. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵה תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. כְּדֵי שֶׁיְּהוּ כָּל חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה שָׁוִין לֹא יְהֵא חוֹדֶשׁ אֶחָד נֶחֱלָק לִשְׁתֵּי שָׁנִים. הָתִיבוֹן. וְהָתַנִּינָן. בְּאֶחָד בִּשְׁבָט רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאִילָן. כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּי. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ. חֲרֵי אֵין כָּל חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה שָׁוִין. וְחוֹדֶשׁ אֶחָד נֶחֱלָק לִשְׁתֵּי שָׁנִים.

כֵּיצַד לִנְטִיעָה. תַּנֵּי. הַנּוֹטֵעַ וְהַמַּבְרִיךְ וְהַמַּרְכִּיב שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְעָלְתָה לוֹ שָׁנָה שְׁלֵימָה. מוּתָּר לְקַיְּימוֹ בַּשְּׁבִיעִית. פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְלֹא עָלְתָה לוֹ שָׁנָה שְׁלֵימָה. אָסוּר לְקַיְּימָן בַּשְּׁבִיעִית. אֲבָל אָמְרוּ. פֵּירוֹת נְטִיעָה זוֹ אֲסוּרִין עַד חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט. מַה טַּעֲמָא. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּבַשָּׁנָה [הָרְבִיעִית.] מַה אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. אָמַר רִבִּי זְעוּרָא. שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵילִים לֹא יֵאָכֵל וּבַשָּׁנָה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. נִרְאִים דְּבָרִים בְּשֶׁנְּטָעוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֲבָל אִם נְטָעוֹ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אִיתָא חֲמִי. שָׁנָה שְׁלֵימָה לֹא עָלְתָה לוֹ. וְאַתְּ אָמַר הָכִין. אָמַר לֵיהּ. וְאֵין כֵּינִי וַאֲפִילּוּ נְטָעוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה יְהֵא אָסוּר עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. מַאי כְדוֹן. אָמַר רִבִּי מָנָא. מִכֵּיוָן שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ שֶׁל אִילָן מַשְׁלִים שְׁנָתוֹ.

כֵּיצַד לִירָקוֹת. לָקַט מִמֶּנּוּ יִשְׂרָאֵל עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שֶׁלֹּא חֲשִׁיכָה וְגוֹי מִשֶּׁחֲשִׁיכָה. מְעַשֵּׂר מִזֶּה בְּפְנֵי עַצְמוֹ [וּמִזֶּה בְּפְנֵי עַצְמוֹ].

רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי אִילָא רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. [חַד אָמַר]. כְּבָר יָצְאוּ רוֹב גִּשְׁמֵי שָׁנָה כּוּלָּהּ וּכְבָר רוּבָּהּ שֶׁלְּתְקוּפָה מִבַּחוּץ. וְחוֹרָנָה אָמַר. עַד כָּאן הֵן חַיִּין מִמֵּי הַשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה. מִיכָּן וְהֵילַךְ הֵן חַיִּין מִמֵּי הַשָּׁנָה הַבָּאָה. וְלָא יָדְעִין מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. מִן מַה דְאָמַר רִבִּי יָסָא רִבִּי אִילָא רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כְּבָר יָצְאוּ רוֹב גִּשְׁמֵי הַשָּׁנָה כּוּלָּהּ וּכְבָר רוֹב הַתְּקוּפָה מִבַּחוּץ. הֲוֵי. רִבִּי זְעוּרָה דּוּ אָמַר. עַד כָּאן הֵן חַיִּין מִמֵּי שָׁנָה שֶׁעָבְרָה. מִיכָּן וְהֵילַךְ הֵן חַיִּין מִמֵּי הַשָּׁנָה הַבָּאָה. מַעֲשֶׂה בְרִבִּי עֲקִיבָה שֶׁלָּקַט אֶתְרוֹג וְנָתַן עָלָיו חוּמְרֵי בֵית שַׁמַּי וְחוּמְרֵי בֵית הִלֵּל. וְלָמָּה לִי אֶתְרוֹג. אֲפִילּוּ שְׁאָר כָּל הָאִילָן. תַּנֵּי. כְּחוּמְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְחוּמְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי לְיעֶזֶר עַל דְּבֵית הִלֵּל אִינּוּן חֲלוּוִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפָתַר שֶׁחָנַט קוֹדֶם לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט שֶׁל שְׁנֵיָה וְנִכְנְסָה שְׁלִישִׁית. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל עִישּׂוּרֵי עָנִי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לְיעֶזֶר עִישּׂוּרֵי שֵׁינִי. מָה עָשָׂה. קָרָא שֵׁם עַל מַעֲשֵׂר שֶׁבּוֹ וּפְדָיוֹ וּנְתָנוֹ לָעָנִי.

ג משנה: בְּאַרְבָּעָה פְרָקִים הָעוֹלָם נִידּוֹן בַּפֶּסַח עַל הַתְּבוּאָה. בָּעֲצֶרֶת עַל פֵּרוֹת הָאִילָן. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן שֶׁנֶּאֱמַר הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. וּבֶחָג נִדּוֹנִין עַל הַמָּיִם:

הלכה: אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בְּזִמְנוֹ. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִידּוֹן בְּזִמְנוֹ וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בְּזִמְנוֹ. הֵיךְ עֲבִידָא. הַכִּיפּוּרִים. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בְּזִמְנוֹ. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִידּוֹן בְּזִמְנוֹ וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בְּזִמְנוֹ. מַתְנִיתָא כְּמָאן דְּאָמַר. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בְּזִמְנוֹ. דְּתַנִּינָן וּבֶחָג נִידּוֹנִין עַל הַמָּיִם. מִלְּתֵיהּ דְּרַב אָמְרָה. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְאֶחָד מֵהֶן מִתְחַתֵּם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. דְּתַנֵּי בִתְקִיעָתָא דְּרַב. זֶה הַיּוֹם תְּחִילַּת מַעֲשֶׂיךָ. זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן. כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. וְעַל הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵיאָמֵר. אֵי זוֹ לַחֶרֶב וְאֵי זוֹ לַשָּׁלוֹם. אֵי זוֹ לָרָעָב וְאֵי זוֹ לַשּׂוֹבַע. וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקְדוּ. לְהַזְכִּירָם לַחַיִּים וְלַמָּוֶת. וּדְלָא כְרִבִּי יוֹסֵה. דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר. יָחִיד נִידּוֹן בְּכָל שָׁעָה. מַה טַּעַם. וַתִּפְקְדֵנוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ. וַתִּפְקְדֵנוּ לִבְקָרִים זוֹ פַּרְנָסָתוֹ. לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ זוֹ אֲכִילָתוֹ. רִבִּי יִצְחָק רֹאבָה בְּשֵׁם רִבִּי. מֶלֶךְ וְצִיבּוּר נִידּוֹנִין בְּכָל יוֹם. מַה טַּעַם. לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. אָמַר רִבִּי לֵוִי. וְהוּא יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם בְּשָׁעָה שֶׁהֵן עֲסוּקִין בְּמִצוֹת וְאֶת הָאוּמּוֹת בַּלַּיְלָה בְּשָׁעָה שֶׁהֵן בְּטֵילִין מִן הָעֲבֵירוֹת. שְׁמוּאֵל אָמַר. מִי שֶׁהוּא דָן אֶת יִשְׂרָאֵל דָּן אֶת הָאוּמּוֹת. מַה מְקַיֵּים שְׁמוּאֵל יָדִין לְאוּמִּים בְּמֵישָׁרִים. דָּנָן כְּכִשְׁיוֹרִים שֶׁבָּהֶן. מַזְכִּיר לָהֶם מַעֲשֶׂה יִתְרוֹ. מַזְכִּיר לָהֶן מַעֲשֶׂה רָחָב הַזּוֹנָה.

רִבִּי חִייָה בַּר בָּא בָּעֵי. תְּבוּאָה שֶׁלָּקַת בְּעֶרֶב הַפֶּסַח מֵאֵי זֶה דִּין לוֹקָה. אֵין תֵּימַר מִשֶּׁתָּא דַּעֲלַת. עַד כְּדוֹן לָא עָלַת. אֵין תֵּימַר מִשֶּׁתָּא דְּנַפְקַת. הָכֵן הֲווֹת מוּרְכָה

כָּל שֶׁתָּא מַלְקֵי כְדוֹן. אֵילּוּ שֶׁמִּתִּים מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכִּיפּוּרִים מֵאֵי זֶה דִּין הֵם מֵתִים. אִין תֵּימַר מִשְּׁתָּא דַּעֲלַת. עַד כְּדוֹן לָא עֲלַת. אִין תֵּימַר מִשְּׁתָּא דְּנַפְקָא. הָכֵן הֲווֹן מוּרְכִין כָּל שַׁתָּא מֵמוֹת כְּדוֹן. וְלָא שְׁמִיעַ דַּאֲמַר רִבִּי קְרוּסְפָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שָׁלֹשׁ פִּינְקַסְיוֹת הֵם. אַחַת שֶׁלְצַדִּיקִים גְּמוּרִין. וְאַחַת שֶׁלְרְשָׁעִים גְּמוּרִין. וְאַחַת שֶׁלְבֵּינוֹנִיִּים. זֶה שֶׁלְצַדִּיקִים גְּמוּרִין כְּבָר נִטְלוּ (איפיכי) [איפופסי] שֶׁל חַיִּים מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה. זֶה שֶׁלְרְשָׁעִים גְּמוּרִין כְּבָר נִטְלוּ אֵיפּוֹפִיס שֶׁלָּהֶן מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה. שֶׁלְבֵּינוֹנִיִּים כְּבָר נִיתַּן לָהֶן עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְשׁוּבָה שֶׁבֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים. אִם עָשׂוּ תְשׁוּבָה נִכְתָּבִין עִם הַצַּדִּיקִים. וְאִם לָאו נִכְתָּבִין עִם הָרְשָׁעִים. מַה טַּעַם. יִמָּחוּ מִסֵּפֶר אֵילּוּ הָרְשָׁעִים. חַיִּים אֵילּוּ הַצַּדִּיקִים. וְעִם צַדִּיקִים אַל יִכָּתֵבוּ אֵילּוּ הַבֵּינוֹנִיִּים.

רִבִּי חֲנַנְיָה חַבְרֵהוֹן דְּרַבָּנִן בָּעֵי. וְאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד. וְלֹא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת הָאָדָם אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּהּ. מַה טָּעֲמָא. אַל תִּירְאִי כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. אָמַר רִבִּי לֵוִי. כָּתוּב לֹא יִתְיַצְּבוּ הוֹלְלִים לְנֶגֶד עֵינֶיךָ. לָמָּה. [שֶׁ]שָּׁנֵאתָ כָּל פֹּעֲלֵי [אָוֶן]. דָּרַשׁ רִבִּי יִשׁׂכָר דִּכְפַר מָנְדִּי. כִּי הוּא יָדַע מְתֵי שָׁוְא וַיַּרְא אָוֶן וְלֹא יִתְבּוֹנָן. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אִם זַךְ וְיָשָׁר הָיִיתָה אֵין כָּתוּב כָּאן. אֶלָּא אִם זַךְ וְיָשָׁר אָתָּה. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. זַרְזִיר מָתְנַיִם אוֹ תָּיִשׁ וּמֶלֶךְ אַל קוּם עִמּוֹ. בְּנוֹהֵג שְׁבָעוֹלָם זֶה מְבַקֵּשׁ לְנַצֵּחַ זַרְזִירוֹ וְזֶה מְבַקֵּשׁ לְנַצֵּחַ זַרְזִירוֹ. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵן אֶלָּא וּמֶלֶךְ אַל קוּם עִמּוֹ. לֹא בָעֵי תָּקוּם עַל דִּידֵיהּ. [כִּי] לֹא לָנֶצַח יָרִיב. לֹא לָנֶצַח יָרִיב.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. פָּרָא בַּסִילֵיוֹס אוֹ נוֹמוֹס אַוּגְרַיפִּיס. בְּנוֹהֵג שְׁבָעוֹלָם מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם גּוֹזֵר גְּזֵירָה. רָצָה מְקַיְּימָהּ. רָצוֹ אֲחֵרִים מְקַיְּימִים אוֹתָהּ. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵן אֶלָּא גּוֹזֵר גְּזֵירָה וּמְקַיְּימָהּ תְּחִילָּה. מַה טַּעַם. וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי אֲנִי יְיָ. אֲנִי הוּא שֶׁשִּׁימַרְתִּי מִצְוָתֶיהָ שֶׁלַּתּוֹרָה תְּחִילָּה. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. כָּתוּב מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְיָ אֲנִי הוּא שֶׁקִּיַּימְתִּי עַמִּידַת זָקֵן תְּחִילָּה. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. כְּתִיב כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חוּקִים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם וגו׳. רִבִּי חָמָא בֵּירִבִּי חֲנִינָה וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה. חַד אָמַר. אִי זוֹ אוּמָּה כְּאוּמָּה הַזֹּאת. בְּנוֹהֵג שְׁבָעוֹלָם אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ דִּין לוֹבֵשׁ שְׁחוֹרִים וּמִתְעַטֵּף שְׁחוֹרִים. וּמְגַדֵּל זְקָנוֹ. שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ הֵיאַךְ דִּינוֹ יוֹצֵא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ כֵן. אֶלָּא לוֹבְשִׁים לְבָנִים וּמִתְעַטְּפִין לְבָנִים וּמְגַלְּחִין זְקָנָם וְאוֹכְלִין וְשׁוֹתִין וּשְׂמֵחִים. יוֹדְעִין שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶן נִיסִּים. וְחוֹרָנָה אָמַר. אִי זוֹ אוּמָּה כְּאוּמָּה הַזֹּאת בְּנוֹהֵג שְׁבָעוֹלָם הַשִּׁלְטוֹן אוֹמֵר. הַדִּין הַיּוֹם. וְהַלֵּיסְטִיס אוֹמֵר. לְמָחָר הַדִּין. לְמִי שׁוֹמְעִין. לֹא לַשִּׁלְטוֹן. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵן. אָמְרוּ בֵּית דִּין. הַיּוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. הֶעֱמִידוּ בִיָּמָה [יַעַמְדוּ סַנֵּיגוֹרִין יַעַמְדוּ קַטֵּיגוֹרִין. שֶׁאָמְרוּ בָנַי. הַיּוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה.] נִמְלְכוּ בֵּית דִּין לְעָבְרָהּ לְמָחָר. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. הֶעֱבִירוּ בִיָּמָה לְמָחָר. יַעַבְרוּ סַנֵּיגוֹרִין יַעַבְרוּ קַטֵּיגוֹרִין. שֶׁנִּמְלְכוּ בָנַיי לְעָבְרָהּ לְמָחָר. מַה טַּעַם. כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. אִם אֵינוֹ חוֹק לְיִשְׂרָאֵל כְּבָיְכוֹל אֵינוֹ מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. רִבִּי קִרִיסְפָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְשֶׁעָבַר אֶלָּא מוֹעֲדֵי יְיָ. מִיכָּן וָאֵילָךְ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם. אָמַר רִבִּי אִילָּא. אִם קְרִיתָם אוֹתָם הֵם מוֹעֲדַיי. וְאִם לָאו אֵינָן מוֹעֲדַיי. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. כָּתוּב רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ אֱלֹהַיי נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ אֵלֵינוּ. לְשֶׁעָבַר רַבּוֹת עָשִׂיתָ. מִיכָּן וְהֵילָךְ נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ אֵלֵינוּ. אָמַר רִבִּי לֵוִי. לַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ אוּרְלוֹגִין. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מְסָרָהּ לוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בַּר חֲנִינָה. לַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ שׁוֹמֶרֶת. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מְסָרָהּ לוֹ. אָמַר רִבִּי אָחָא. לַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ טַבַּעַת. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מְסָרָהּ לוֹ. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. לְנַגָּר שֶׁהָיוּ לוֹ כְּלֵי נַגָּרוּת. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מְסָרָהּ לוֹ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. לַמֶּלֶךְ שֶׁהָיוּ לוֹ אוֹצָרוֹת כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מְסָרָם לוֹ. וְרַבָּנִן אָמְרֵי. לְרוֹפֵא שֶׁהָיָה לוֹ נַרְתִּיק שֶׁלִּרְפוּאוֹת. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מְסָרָהּ לוֹ.

וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנוֹ מֵרוֹן. רִבִּי אָחָא אָמַר. כְּהֶדְיֵן דֵּירִין. וְרַבָּנִן אָמְרֵי. כְּהָדָא (בֵּנוֹמוֹן) [במגנימן]. מַה טַּעַם. הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. אָמַר רִבִּי לֵוִי. הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם כְּבָר הֵבִין אֶת כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. בְּנוֹהֵג שְׁבָעוֹלָם [מַה] נוֹחַ לְיוֹצֵר הַזֶּה. לַעֲשׂוֹת מֵאָה קַנְקַנִּים אוֹ לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶן. לֹא לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶן. אָמַר רִבִּי בֶּרֶכְיָה. יוֹצְרָן רוֹצֶה שֶׁיִּהְא לִיבָּן יָחִיד אֵלָיו. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מִי שֶׁהוּא יָחִיד בְּעוֹלָמוֹ כְּבָר הֵבִין אֶת כָּל מַעֲשֵׂיהֶן.

וּבָחָג נִידּוֹנִין עַל הַמַּיִם. מַתְנִיתָא דִּרְבִּי עֲקִיבָה אָמַר. נִיסּוּךְ הַמַּיִם דִּבְרֵי תוֹרָה. בַּשֵּׁנִי וְנִסְכֵּיהֶם. בַּשִּׁשִּׁי וְנִסְכֵּיהֶם. בַּשְּׁבִיעִי כְּמִשְׁפָּטָם. מ״ם יו״ד מ״ם מַיִם. אָמְרָה הַתּוֹרָה. הֲבֵא שְׁעוֹרִים בִּיכּוּרִים בַּפֶּסַח שֶׁתִּתְבָּרֵךְ לְפָנַיִךְ הַתְּבוּאָה. הֲבֵא חִיטִּים בִּיכּוּרִים בָּעֲצֶרֶת שֶׁיִּתְבָּרְכוּ לְפָנַיִךְ פֵּירוֹת הָאִילָן. אֱמוֹר מֵעַתָּה. נִיסּוּךְ הַמַּיִם בְּחָג שֶׁיִּתְבָּרְכוּ לְפָנַיִךְ הַמַּיִם. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. הֲרֵי שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁירִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְנִגְזְרוּ לָהֶם גְּשָׁמִים מְרוּבִּין וּבַסּוֹף חָטְאוּ. לְפַּחוֹת מֵהֶן אֵי אֶיפְשַׁר [שֶׁכְּבָר נִגְזַר גְּזֵירָה.] מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה. מְפַזְּרָן לַיַּמִּים וּלְמִדְבָּרוֹת וְלִנְהָרוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא תִיהֶנֶה הָאָרֶץ מֵהֶן. מַה טַּעַם. לְהַמְטִיר עַל אֶרֶץ לֹא אִישׁ מִדְבָּר לֹא אָדָם בּוֹ. הֲרֵי שֶׁלֹּא הָיוּ יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁירִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְנִגְזְרוּ לָהֶן גְּשָׁמִים מְעוּטִין וּבַסּוֹף עָשׂוּ תְשׁוּבָה. לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶן אֵי אֶיפְשַׁר [שֶׁכְּבָר נִגְזַר גְּזֵירָה.] מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶן. מוֹרִידָן כְּדֵי הָאָרֶץ וּמַשִּׁיב עִמָּהֶן טְלָלִים וְרוּחוֹת כְּדֵי שֶׁתִּיהֶנֶה הָאָרֶץ מֵהֶן. מַה טַּעַם. תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחֵת גְּדוּדֶיהָ בִּרְבִיבִים תְּמֹגְגֶנָּה צִמְחָהּ תְּבָרֵךְ. צֵיָה גַּם חוֹם יִגְזְלוּ מֵימֵי שֶׁלֶג שְׁאוֹל חָטָאוּ. עֲוֹנוֹת שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל בַּקַּיִץ גָּזְלוּ מֵהֶן מֵימֵי הַשֶּׁלֶג. כָּתוּב תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה. כָּהֲנָא אָמַר. מֵרֵשִׁית כְּתִיב. וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. מִדָּוָה לָהּ בְּרֹאשָׁהּ וְיהַב לָהּ אַחֲרִית טָבָא בְּסִיפָא.

ד **משנה:** עַל שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין. עַל נִיסָן מִפְּנֵי הַפֶּסַח וְעַל אָב מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית וְעַל אֱלוּל מִפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַל תִּשְׁרֵי מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַמּוֹעָדוֹת וְעַל כִּסְלֵיו מִפְּנֵי חֲנוּכָּה וְעַל אֲדָר מִפְּנֵי הַפּוּרִים. וּכְשֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים יוֹצְאִין אַף עַל אִיָּיר מִפְּנֵי פֶּסַח קָטָן׃

הלכה: וְיֵצְאוּ אַף עַל הָעֲצֶרֶת. עֲצֶרֶת חֲתוּכָה הִיא. אַשְׁכָּחַת אָמַר. פְּעָמִים חֲמִשָּׁה פְּעָמִים שִׁשָּׁה פְּעָמִים שִׁבְעָה. שְׁלֵימִים חֲמִשָּׁה. כְּסִדְרָן שִׁשָּׁה. חֲסִירִין שִׁבְעָה.

לֹא כְבָר יָצְאוּ בָאֱלוּל. אֶלָּא בִּגִין מוֹדָעָא דְאִיתְקַדַּשׁ יַרְחָא. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֲנָא עָרִיב לְאִילֵּין דְּאָזְלִין לִנְמוּרִין דְּלֵית חַד מִינְּהוֹן מַיִית מִי אָזַל. תַּמָּן חָשִׁין לְצוֹמָא רָבָּה תְּרֵין יוֹמִין. אָמַר לוֹן רַב חִסְדָּא. לָמָּה אַתֶּם מַכְנִיסִין עַצְמְכֶם לְמִסְפֵּק הַזֶּה. חֲזָקָה שֶׁאֵין בֵּית דִּין מִתְעַצְּלִין בּוֹ. אֲבוּהּ דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק חָשׁ עַל גַּרְמֵיהּ וְצָם תְּרֵין יוֹמִין. אַפְסַק כָּרוֹכֵהּ וּדְמָךְ.

ה **משנה:** עַל שְׁנֵי חֳדָשִׁים מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת עַל נִיסָן וְעַל תִּשְׁרֵי שֶׁבָּהֶן הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא וּבָהֶן מְתַקְּנִין אֶת הַמּוֹעָדוֹת. וּכְשֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים מְחַלְּלִין אַף עַל כּוּלָּן מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַקָּרְבָּן׃ בֵּין שֶׁנִּרְאָה בֵעָלִיל בֵּין שֶׁלֹּא נִרְאָה בֵעָלִיל מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם נִרְאָה בֵעָלִיל אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת׃ מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג וְעִיכְּבָן רִבִּי עֲקִיבָה בְלוּד. מִפְּנֵי שֶׁהֵן אַרְבָּעִים זוּג. אֲבָל אִם הָיָה זוּג אֶחָד לֹא הָיָה מְעַכְּבוֹ.

שָׁלַח לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל אִם מְעַכֵּב אַתָּה אֶת הָרַבִּים נִמְצֵאתָ מַכְשִׁלָן לֶעָתִיד לָבֹא. לֹא נִמְצֵאתָ [מְעַכֵּב אֶת] הָרַבִּים מִלַּעֲשׂוֹת דְּבַר מִצְוָה. וְכָל הַמְעַכֵּב אֶת הָרַבִּים מִלַּעֲשׂוֹת דְּבַר מִצְוָה צָרִיךְ נִידּוּי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה הַנָּחְתוֹם. חַס וְשָׁלוֹם. לֹא נִתְנַדָּה רִבִּי עֲקִיבָה. אֶלָּא רֹאשׁ גְּ[דַ]ר הָיָה וְשָׁלַח רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְהֶעֱבִירוּ מֵרָאשִׁיתוֹ.

ו **משנה:** אָב וּבְנוֹ שֶׁרָאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ יֵלְכוּ. לֹא שֶׁמִּצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה אֶלָּא שֶׁמָּא יִיפָּסֵל אֶחָד מֵהֶן יִצְטָרֵף הַשֵּׁנִי עִם אַחֵר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אָב וּבְנוֹ וְכָל הַקְּרוֹבִין כְּשֵׁירִין לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַעֲשֶׂה בְטוֹבְיָה הָרוֹפֵא שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם הוּא וּבְנוֹ וַעֲבָדוֹ הַמְשׁוּחְרָר וְקִיבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ וּפָסְלוּ אֶת עַבְדּוֹ. וּכְשֶׁבָּאוּ לְבֵית דִּין קִיבְּלוּ אוֹתוֹ וְאֶת עַבְדּוֹ וּפָסְלוּ אֶת בְּנוֹ׃

הלכה: טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן כַּתְּחִילָּתָהּ. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן הַחוֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים וגו׳.

קִיבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ וּפָסְלוּ אֶת עַבְדּוֹ. מִשָּׁם פְּסוּל. וּכְשֶׁבָּאוּ לְבֵית דִּין קִיבְּלוּ אוֹתוֹ [וְאֶת] עַבְדּוֹ וּפָסְלוּ אֶת בְּנוֹ. מִשָּׁם קָרוֹב.

ז **משנה:** אֵלּוּ הֵן הַפְּסוּלִין הַמְשַׁחֵק בַּקּוּבְיָא וְהַמַּלְוֶה בְרִיבִּית וּמַפְרִיחֵי יוֹנִים וְסוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית וַעֲבָדִים. זֶה הַכְּלָל כָּל עֵדוּת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה כְּשֵׁירָה לָהּ אַף הֵן אֵינָן כְּשֵׁירִין׃

הלכה: אֵילּוּ הֵם הַפְּסוּלִין. הַמְשַׁחֵק בַּקּוּבְיָא. זֶה הַמְשַׁחֵק בִּפְסֵיפְסִין. אֶחָד הַמְשַׁחֵק בִּפְסֵיפְסִין וְאֶחָד הַמְשַׁחֵק בְּקַלְיפֵּי אֱגוֹזִים וְרִימּוֹנִים. מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מִשֶּׁיִּשְׁבּוֹר אֶת פְּסֵיפָסָיו וְיִבָּדֵק וְיִחָזוֹר בּוֹ חֲזָרָה גְמוּרָה.

מַלְוֶה בְרִיבִּית. זֶה שֶׁהוּא מַלְוֶה בְרִיבִּית. מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין אוֹתָם. מִשֶּׁיְקָרֵע אֶת שְׁטָרוֹתָיו וְיִבָּדֵק וְיַחֲזוֹר חֲזָרָה גְמוּרָה.

מַפְרִיחֵי יוֹנִים. זֶה שֶׁהוּא מַמְרֶה יוֹנִים. אֶחָד מַמְרֶה יוֹנִים וְאֶחָד מַמְרֶה שְׁאָר בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף. מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מִשֶּׁיִּשְׁבּוֹר אֶת פִּגְימָיו וְיִבָּדֵק וְיַחֲזוֹר בּוֹ חֲזָרָה גְמוּרָה.

סוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית. זֶה תַּגָּר שְׁבִיעִית. אֵי זֶהוּ סוֹחֵר שְׁבִיעִית. זֶה שֶׁהוּא יוֹשֵׁב וּבָטֵל כָּל שְׁנֵי שָׁבוּעַ. כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעָה שְׁבִיעִית הִתְחִיל מְפַשֵּׁיט אֶת יָדָיו וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּפֵירוֹת עֲבִירָה. מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מִשֶּׁתַּגִּיעַ שְׁבִיעִית אַחֶרֶת וְיִבָּדֵק וְיַחֲזוֹר בּוֹ חֲזָרָה גְמוּרָה. תַּנֵּי. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. שְׁנֵי שְׁבִיעִיּוֹת. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי נְחֶמְיָה. חֲזִירַת מָמוֹן לֹא חֲזִירַת דְּבָרִים. וְיֹאמַר. הֵא לָכֶם מְאתַיִם זוּז וְחִלְקוּם לָעֲנִיִּים מַה שֶׁנִּשְׁתַּכַּרְתִּי מִפֵּירוֹת עֲבִירָה. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן הָרוֹעִים וְהַחַמְסָנִים וְהַגַּזְלָנִים וְכָל הַחֲשׁוּדִין עַל הַמָּמוֹן עֲדוּתָן בְּטֵילָה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. וּבִלְבַד בְּרוֹעִים בְּהֵמָה דַקָּה.

אָמַר רַב חוּנָא. מָאן תַּנָּא מַפְרִיחֵי יוֹנִים. רִבִּי לְיֵעֶזֶר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. שְׁנַיִם בְּשֵׁם רִבִּי לְיֵעֶזֶר. יוֹצֵא הִיא אִשָּׁה בְּעִיר שֶׁלָּזָהֲב. וּמַפְרִיחֵי יוֹנִים פְּסוּלִין מִן הָעֲדוּת. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. כָּל הַהִיא דְסַנְהֶדְרִין כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. אָמַר לֵיהּ. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. הָכָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. יוֹדְעִין אָנוּ שֶׁהוּא פָסוּל מֵעֵידוּת מָמוֹן. מַה בָא לְהָעִיד. כְּשֵׁם שֶׁהוּא פָסוּל מֵעֵדוּת מָמוֹן כָּךְ הוּא פָסוּל מֵעֵדוּת נְפָשׁוֹת. וְעֵידֵי הַחוֹדֶשׁ כְּעֵידֵי נְפָשׁוֹת אֵינוֹן. וְהָא תַנֵּי. זֶה הַכְּלָל. כָּל עֵדוּת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה כְּשֵׁירָה לָהּ אַף הֵן אֵינָן כְּשֵׁירִין לָהּ. מָאן תַּנֵּיתָהּ. רַבָּנִן. רַבָּנִן כְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר. מוֹדֵיי לֵיהּ פְּלִיגִין עֲלוֹיי. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רַב חוּנָה. כּוּלְהֶן דְּרִבִּי

לִיעֶזֶר. אַתְיֵין אִילֵּין פְּלוּגְוָותָה כְּאִילֵּין פְּלוּגְוָותָה. דְּתַנֵּי. עַד זוֹמֵם פָּסוּל בְּכָל עֵדוּת שֶׁבַּתּוֹרָה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁנִּמְצָא זוֹמֵם בְּעֵדוּת נְפָשׁוֹת. אֲבָל אִם נִמְצָא זוֹמֵם בְּעֵדוּת מָמוֹן. עַל הַמָּמוֹן נֶחֱשָׁד וּמְמָמוֹן נִפְסָל. וְאַתְיָיא דְּרִבִּי יוֹסֵי כְּרַבָּנָן וּדְרִבִּי מֵאִיר כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר.

ח משנה: מִי שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַלֵּךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ עַל הַחֲמוֹר אֲפִילּוּ בְּמִיטָּה. אִם צוֹדָה לָהֶן לוֹקְחִין בְּיָדָן מַקָּלוֹת. וְאִם הָיְתָה דֶּרֶךְ רְחוֹקָה לוֹקְחִין בְּיָדָן מְזוֹנוֹת שֶׁעַל מַהֲלַךְ לַיְלָה וָיוֹם מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת וְיוֹצְאִין לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ. שֶׁנֶּאֱמַר אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה׳ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ.

הלכה: אָמַר רִבִּי יִצְחָק. דִּיבְּרָה הַתּוֹרָה בְּכָל לָשׁוֹן. הָאִישׁ מִשְׁתָּאֶה לָהּ. כָּל גֶּרֶב שֶׁהוּא מַחֲזִיק סָאתַיִם. אִם צוֹדָה לָהֶם לוֹקְחִים בְּיָדָן מַקָּלוֹת.

יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁמְּחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת לְהָעִיד עֲלֵיהֶן כָּךְ מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת עֲלֵיהֶן לְהוֹדִיעַ שֶׁנִּתְקַיְּימוּ. תַּלְמוּד לוֹמַר אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ. עַל קְרִיאָתָן אַתְּ מְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת. אֵין אַתְּ מְחַלֵּל הַשַּׁבָּת לְהוֹדִיעַ שֶׁנִּתְקַיְּימוּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּעֵי. קְצִירַת הָעוֹמֶר מָהוּ שֶׁתִּדְחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בַּיּוֹם. הָתִיב רִבִּי אַבַּיי. וְהָא תַּנִּינָן. מִצְוָתוֹ לִקְצוֹר בַּלַּיְלָה. נִקְצַר בַּיּוֹם כָּשֵׁר וְדוֹחֶה הַשַּׁבָּת. וְלֹא קִיבְּלָהּ. אָמַר רִבִּי אָחָא. חָזַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִן הָדָא. כֵּינִי שֶׁחֲשֵׁיכָה אָמַר לָהֶן. בָּא הַשֶּׁמֶשׁ. אוֹמְרִים הֵין. בָּא הַשֶּׁמֶשׁ. אוֹמְרִים הֵין. מַה אֲנָן קַיָּימִין. אִם לַלַּיְלָה. כְּבָר הוּא אוֹמֵר. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין לַלַּיְלָה תְּנֵיהוּ עִנְיָין לַיּוֹם. דָּבָר שֶׁהוּא דוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בַּיּוֹם. מַכְשִׁירִין מָהוּ שֶׁיִּדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת בַּלַּיְלָה. וְהָתַנִּינָן. הֶעֱמִידוּ עוֹשֶׂה חֲבִיתִּין לַעֲשׂוֹת חֲבִיתִּין. תִּיפְתָּר. בַּחוֹל. תַּנָּא רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. זֶה סֵדֶר תָּמִיד לַעֲבוֹדַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ. בֵּין בַּחוֹל וּבֵין בַּשַּׁבָּת. וְהָתַנִּינָן. קְצָרוּהוּ וּנְתָנוּהוּ בְּקוּפּוֹת. הֱבִיאוּהוּ לָעֲזָרָה וְהָיוּ מְהַבְהֲבִין אוֹתוֹ בָּאוּר. כְּדֵי לְקַיֵּים בּוֹ מִצְוַת קָלִי. [דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר] מִכֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל בַּמִּצְוָה אוֹמְרִים לוֹ. מָרָק. הָתִיב רִבִּי יוּדָן קַפּוֹדְקָיָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁבָּא מִן הָעֲלִייָה. מִכֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל בַּמִּצְוָה אֵין אוֹמְרִים לוֹ. מָרָק. הָתִיב רִבִּי יַעֲקֹב בַּר סוֹסַיי. וְהָתַנִּינָן. שֶׁעַל מַהֲלַךְ לַיְלָה וָיוֹם מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת וְיוֹצְאִין לְעֵדוּת הַחוֹדֶשׁ. אָמַר לָהֶן. מִכֵּיוָן שֶׁהַיּוֹם צָרִיךְ לַלַּיְלָה וְהַלַּיְלָה צָרִיךְ לְיוֹם כְּמִי שֶׁכּוּלּוֹ יוֹם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וְלֹא לְמַפְרֵיעוֹ הוּא קָדוֹשׁ. מִכֵּיוָן שֶׁהוּא קָדוֹשׁ לְמַפְרֵיעוֹ הוּא יוֹם הוּא לַיְלָה.

פרק ב

א משנה: אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ מְשַׁלְּחִין עִמּוֹ אַחֵר לְהַעִידוּ. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ מִכָּל הָאָדָם. מִשֶּׁקִּילְקְלוּ הַמִּינִין הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא מִן הַמַּכִּירִין: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַשִּׁיאִין מַשּׂוֹאוֹת. מִשֶּׁקִּילְקְלוּ הַכּוּתִים הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ שְׁלוּחִין יוֹצְאִין:

הלכה: אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. הָכֵין צוֹרְכָה מֵיתְנֵי. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם. אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ הָיוּ מְשַׁלְּחִין עִמּוֹ אַחֵר לְהַעִידוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. אֲפִילּוּ כְּמַתְנִיתִן אַתְיָא הִיא. אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ מְשַׁלְּחִין עִמּוֹ אַחֵר לְהַעִידוּ. לָמָּה. שֶׁבָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם. וְעַד אֶחָד נֶאֱמָן. מִשֶּׁלָּךְ נָתְנוּ לָךְ. בְּדִין הָיָה שֶׁלֹּא יְהוּ צְרִיכִין עֵדִים. וְהֵן אָמְרוּ עֵד אֶחָד נֶאֱמָן.

עֵד אֶחָד מָהוּ שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן כִּשְׁנַיִם. הֵיךְ עֲבִידָה. הָיוּ שְׁנַיִם. אֶחָד הַכֹּל מַכִּירִין אוֹתוֹ וְאֶחָד אֵין אָדָם מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מָהוּ שֶׁיִּצְטָרֵף עִם אֶחָד מִן הַשּׁוּק לְהָעִיד עָלָיו. רִבִּי זְעוּרָה רַב חוּנָה בְּשֵׁם רַב. אֵין הוּא וְאַחֵר מִצְטָרְפִין עַל חֲתִימַת הָעֵד הַשֵּׁינִי. לָא צוֹרְכָה דִי לָא הָיוּ שְׁנַיִם. אֶחָד הַכֹּל מַכִּירִין כְּתַב יָדוֹ וְאֶחָד אֵין אָדָם מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מָהוּ שֶׁיְּעִידֶנָּה כְּאֶחָד מִן הַשּׁוּק לְהָעִיד עָלָיו. אִם נִמְצֵאת כָּל הָעֵדוּת מִתְקַיֶּימֶת בְּעֵד אֶחָד. אָמַר רִבִּי יוּדָן. וְיֵאוּת. אִילּוּ שְׁנַיִם שֶׁיָּצְאוּ מֵעִיר אַחַת שֶׁרוּבָּהּ גוֹיִם. כְּגוֹן הָדָא סוּסִיתָה. אֶחָד הַכֹּל מַכִּירִין אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד אֵין אָדָם מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מָהוּ שֶׁיְּעִידֶנָּה כְּאֶחָד מִן הַשּׁוּק לְהָעִיד עָלָיו. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן לֹא נִמְצֵאת כָּל הָעֵדוּת מִתְקַיֶּימֶת בְּעֵד אֶחָד. וְהָכָא נִמְצֵאת כָּל הָעֵדוּת מִתְקַיֶּימֶת בְּעֵד אֶחָד.

תַּמָּן תַּנִּינָן. אָמַר לָהֶן הַמְּמוּנֶּה צְאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה. אִם הִגִּיעַ הָרוֹאֶה אוֹמֵר בּוֹרְקִי. מָהוּ בּוֹרְקִי. בַּרְקַת. תַּמָּן אָמְרִי. בְּרוֹק בּוֹרְקָה. אַנְהָר מַנְהָרָא.

וְעַד אֶחָד נֶאֱמָן. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁאֵין אַתְּ יָכוֹל לַעֲמוֹד עָלָיו. וְחָשׁ לוֹמַר. עַד דְּהוּא עָלִיל וּנְפַק הִיא מַנְהָרָא. חֲכִימָא הִיא מִילְתָא. אָמַר עַד אֶחָד. נוֹלַד אִישׁ פְּלוֹנִי בַּשַּׁבָּת. מַלִּין אוֹתוֹ עַל פִּיו. חֲשִׁיכָה מוֹצָאֵי שַׁבָּת. מְטַלְטְלִין אוֹתוֹ עַל פִּיו. רִבִּי אִמִּי מְטַלְטֵל עַל פּוּמָּהּ דְּמַלַּוִיתָהּ. רִבִּי מַתַּנְיָה מְטַלְטֵל עַל אִיבִּירִיתָהּ דְּזוּהֲרָא. רִבִּי אִימִּי מָל עַל פִּי נָשִׁים. דְּאָמְרָן. שִׁמְשָׁא חֲוָות עַל סוּסִיתָהּ.

מַכִּירוֹ מַכִּירָיו מָהוּ לְחַלֵּל עָלֵיהֶן אֶת הַשַּׁבָּת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַר [רִבִּי] נוֹחֲרַיי כָּאן שַׁנְיָיה. מַעֲשֶׂה שֶׁיָּרַדְתִּי לְהָעִיד עַל עֵד אֶחָד בְּאוּשָׁא. וְלֹא הָיוּ צְרִיכִין לִי אֶלָּא עִילָּה בִּיקַּשְׁתִּי לְהַקְבִּיל פְּנֵי חֲבֵירַיי.

וּמַה קִילְקוּל הֲוָה תַּמָּן. שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים. עֲצֶרֶת לְאַחַר הַשַּׁבָּת. וְהָיוּ יוֹצְאִין עָלָיו מִבָּעֶרֶב בְּחִזְקַת שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ. מַעֲתָּה עַל נִיסָּן לָא יְקַבְּלִינוּן. עַל שֶׁאַר יַרְחַיָּא יְקַבְּלִינוּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. עִיקַּר קִלְקוּלְתְּהוֹן מִן אָדָר הֲוָות. מֵעַתָּה כַּד הִיא דְּכְווֹתְהוֹן יְקַבְּלִינוּן. אֵין לִית הוּא דְּכְווֹתְהוֹן לָא יְקַבְּלִינוּן. זוֹ מִפְּנֵי זוֹ. מַעֲשֶׂה שֶׁשָּׁכְרוּ בַיְיתוּסִין שְׁנֵי עֵידֵי שֶׁקֶר לְהָעִיד עַל הַחוֹדֶשׁ שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ. וּבָא אֶחָד וְהֵעִיד עֵדוּתוֹ וְהָלַךְ לוֹ. וּבָא אַחֵר וְאָמַר. עוֹלֶה הָיִיתִי בְּמַעֲלֵה אֲדוּמִים וּרְאִיתִיו רָבוּץ בֵּין שְׁנֵי סְלָעִים רֹאשׁוֹ דּוֹמֶה לָעֶגֶל אָזְנָיו דּוֹמוֹת לַגְּדִי. וּרְאִיתִיו וְנִבְהַלְתִּי וְנִרְתַּעְתִּי לַאֲחוֹרַיי. וַהֲרֵי מָאתַיִם זוּז קְשׁוּרִים בַּאֲפוּנְדָתִי. אָמְרוּ לוֹ.

הֲרֵי מָאתַיִם זוּז נְתוּנִין לָךְ בְּמַתָּנָה. וּשְׁלוֹחֵיךְ יָבְאוּ וְיִלְקוּ. אַתָּה לָמָּה הִכְנַסְתָּה עַצְמְךָ לְמִסְפֵּק. אָמַר לָהֶן. רָאִיתִי אוֹתָם מְבַקְּשִׁין לְהַטְעוֹת אֶת חֲכָמִים. אָמַרְתִּי. מוּטָב שֶׁאֵלֵךְ אֲנִי וְנוֹדִיעַ לַחֲכָמִים.

וּמַה קִילְקוּל הֲוָה תַּמָּן. דַּהֲווֹן אִילֵּין מַסְבִּין יוֹם דֵּין וְאִילֵּין מַסְבִּין לְמָחָר. וְהָיוּ סְבוּרִין שֶׁנִּמְלְכוּ בֵּית דִּין לְעַבְּרוֹ וְהֵן מִתְקַלְקְלִין. מִי בִיטֵּל אֶת הַמַּשּׂוּאוֹת. רִבִּי בִיטֵּל אֶת הַמַּשּׂוּאוֹת. וְהִתִּיר רוֹצֵחַ. וְהִתִּיר עֵד מִפִּי עֵד. וְהִתִּיר שֶׁיִּהוּ יוֹצְאִין עָלָיו מִבָּעֲרֶב בְּחֶזְקַת שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. אַף עַל גַּב דְּאָמַר אַתְּ בְּטְלוּ אֶת הַמַּשּׂוּאוֹת לֹא בָטְלוּ מִיָּם טִיבֶּרְיָה. רִבִּי זְעוּרָא בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. אִילֵּין דְּחַמְיָין צְפַת מָהוּ דְיִסְבּוֹן. אָמַר לֵיהּ. רִבִּי בִיטֵּל אֶת הַמַּשּׂוּאוֹת. צְפַת לָמָּה מַסְבָּה. אֶלָּא בְּגִין מוֹדָעָא דְאִינּוּן יָדְעִין. אֵין מַשִּׂיאִין לִילֵי זְמַנּוֹ אֶלָּא לִילֵי עִיבּוּרוֹ. לִילֵי זְמַנּוֹ אֵין מַשִּׂיאִין מִפְּנֵי יוֹם טוֹב. אֲבָל מַשִּׂיאִין לִילֵי עִיבּוּרוֹ. אֵין מַשִּׂיאִין אֶלָּא עַל הַחֲדָשִׁים הַמְיוּשָׁבִין בִּזְמַנָּן. מִפְּנֵי יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בָּעֶרֶב שַׁבָּת. לִילֵי זְמַנּוֹ אֵין מַשִּׂיאִין מִפְּנֵי יוֹם טוֹב. לִילֵי עִיבּוּרוֹ אֵין מַשִּׂיאִין מִפְּנֵי כְבוֹד שַׁבָּת. שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ. מַשִּׂיאִין בֵּין עַל הַחֲדָשִׁים הַמְיוּשָׁבִין בִּזְמַנָּן [בֵּין עַל הַחֲדָשִׁים הַמְעוּבָּרִין שֶׁאֵינָן מְיוּשָׁבִין בִּזְמַנָּן.] אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן אַף הֵן סְבוּרִין שֶׁמָּא נִמְלְכוּ בֵּית דִּין לְעַבְּרוֹ וְהֵן מִתְקַלְקְלִין.

ב משנה: כֵּיצַד הָיוּ מַשִּׂיאִין מַשּׂוּאוֹת. מְבִיאִין כְּלוּנְסוֹת שֶׁל אֶרֶז אֲרוּכִּין וְקָנִים וַעֲצֵי שֶׁמֶן וּנְעוֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן וְכוֹרֵךְ בְּמִשִּׁיחָה וְעוֹלֶה לְרֹאשׁ הָהָר וּמַצִּית בָּהֶן אֶת הָאוּר וּמוֹלִיךְ וּמֵבִיא וּמַעֲלֶה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת חֲבֵירוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֵּן בְּרֹאשׁ הָהָר הַשֵּׁנִי, וְכֵן בְּרֹאשׁ הָהָר הַשְּׁלִישִׁי: וּמִנַּיִן הָיוּ מַשִּׂיאִין מַשּׂוּאוֹת מֵהַר הַמִּשְׁחָה לְסַרְטְבָא וּמִסַּרְטְבָא לִגְרִיפִינָא וּמִגְּרִיפִינָא לְחַוָּרָן וּמֵחַוָּרָן לְבֵית בִּלְתִּין וּמִבֵּית בִּלְתִּין לֹא זָזוּ אֶלָּא מוֹלִיךְ וּמֵבִיא מַעֲלֶה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה כָּל הַגּוֹלָה לְפָנָיו כִּמְדוּרַת הָאֵשׁ:

הלכה: מָהוּ עֲצֵי שֶׁמֶן. דדנין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּהָדֵין מַקְזָנָה.

אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. דָּלָא יְהָווֹן סָבְרִין דְּהוּא כוֹכָב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. חֲמִינָן כוֹכָב סָלֵק וּנְחִית. חֲמִינָן כוֹכָב אֲזִיל וְאָתֵי.

תַּנֵּי. בְּהָרֵי מְכָוָּר וְגָדוֹר. אָמַר רַב חוּנָה. כַּד סַלְקִינָן לְהָכָא סָלְקִינָן לְרֹאשׁ בֵּית בִּלְתִּין וַהֲוִינָן חַמְיָין [דְּקַלְנֵיָא דְ]בָבֶל כְּאִילֵּין חָגַנְיָא.

ג משנה: חָצֵר גְּדוֹלָה הָיְתָה בִּירוּשָׁלַם וּבֵית יַעְזֵק הָיְתָה נִקְרֵאת וּלְשָׁם כָּל הָעֵדִים מִתְכַּנְּסִין וּבֵית דִּין בּוֹדְקִין אוֹתָן שָׁם. וּסְעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת הָיוּ עוֹשִׂין לָהֶן בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהוּ רְגִילִין לָבוֹא. בָּרִאשׁוֹנָה לֹא הָיוּ זָזִין מִשָּׁם כָּל הַיּוֹם. הִתְקִין רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן שֶׁיִּהוּ מְהַלְּכִין אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. וְלֹא אֵילּוּ בִלְבַד אֶלָּא אַף חֲכָמָה הַבָּאָה לְיֵילֵד וְהַבָּא לְהַצִּיל מִיָּד הַדְּלִיקָה וּמִיָּד הַמַּיִם מַיֵּיס מִיַּד אֵילּוּ כְּאַנְשֵׁי הָעִיר וְיֵשׁ לָהֶן אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ:

הלכה: חָצֵר גְּדוֹלָה הָיְתָה בִּירוּשָׁלַיִם וּבֵית יַעְזֵק הָיְתָה נִקְרֵאת. מָהוּ בֵית יַעְזֵק. שֶׁשָּׁם הָיוּ עוֹזְקִין אֶת הַהֲלָכָה. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וגו׳.

בָּרִאשׁוֹנָה לֹא הָיוּ זָזִין מִשָּׁם כָּל הַיּוֹם. חָזְרוּ וְעָשׂוּ אוֹתָם כְּכֶלִי שֶׁבָּא חוּץ לִתְחוּם מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה שֶׁמּוּתָּר לְטַלְטְלוֹ בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת. חָזְרוּ וְעָשׂוּ אוֹתָם כְּכֶלִים שֶׁשָּׁבְתּוּ בֶּחָצֵר שֶׁמּוּתָּר לְטַלְטְלָן בֶּחָצֵר. עַד שֶׁבָּא רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן וְהִתְקִין שֶׁיִּהוּ מְהַלְּכִין אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. תַּנֵּי. אַף בָּא לַמּוּל אֶת הַקָּטָן כֵּן. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. וְעוֹד אָמַר רַבִּי לִיעֶזֶר. כּוֹרְתִין עֲצִים לַעֲשׂוֹת פֶּיחָמִין לַעֲשׂוֹת בַּרְזֶל.

ד משנה: כֵּיצַד בּוֹדְקִין אֶת הָעֵדִים. זוּג שֶׁבָּא רִאשׁוֹן בּוֹדְקִין אוֹתוֹ רִאשׁוֹן. וּמַכְנִיסִין אֶת הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן וְאוֹמְרִים לוֹ אֱמוֹר כֵּיצַד רָאִיתָ אֶת הַלְּבָנָה לִפְנֵי הַחַמָּה אוֹ לְאַחַר הַחַמָּה לִצְפוֹנָהּ אוֹ לְדָרוֹמָהּ כַּמָּה הָיָה גָבוֹהַּ וּלְאֵיזֶה הָיָה נוֹטֶה וְכַמָּה הָיָה רָחָב. אִם אָמַר לִפְנֵי הַחַמָּה לֹא אָמַר כְּלוּם. הָיוּ מַכְנִיסִים אֶת הַשֵּׁנִי וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ. נִמְצְאוּ דִבְרֵיהֶן מְכוּוָּנִין עֲדוּתָן קַיֶּמֶת. וּשְׁאָר כָּל הַזּוּגוֹת שׁוֹאֲלִין אוֹתָן רָאשֵׁי דְבָרִים לֹא שֶׁהֵן צְרִיכִין לָהֶן אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצְאוּ בְּפַחֵי נֶפֶשׁ בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהוּ רְגִילִים לָבֹא:

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילּוּ טוֹעֶה שֶׁבַּטּוֹעִין אֵינוֹ טוֹעֶה בַּדָּבָר הַזֶּה. לִפְנֵי הַחַמָּה לְאַחַר הַחַמָּה. לֹא צוֹרְכָא דִי לֹא פִּיגְמָתָהּ לִפְנֵי הַחַמָּה פִּיגְמָתָהּ לְאַחַר הַחַמָּה. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא תַּרְתֵּי. לִפְנֵי הַחַמָּה לְאַחַר הַחַמָּה. פִּיגְמָתָהּ לִפְנֵי הַחַמָּה פִּיגְמָתָהּ לְאַחַר הַחַמָּה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּתוּב הַמְשֵׁל וָמַחַד עִמּוֹ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. מִימֵיהֶ שֶׁלְּחַמָּה לֹא רָאָתָה פְּגִימָתָהּ שֶׁלְּלְבָנָה.

תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. לְפִי שֶׁהָרָקִיעַ שֶׁל מַיִם וְהַכּוֹכָבִים שֶׁל אֵשׁ וְהֵן דָּרִים זֶה עִם זֶה וְאֵינָן מַזִּיקִין זֶה אֶת זֶה. לְפִיכָךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. אָמַר רִבִּי אָבוּן. הַמַּלְאָךְ עַצְמוֹ חֶצְיוֹ מַיִם וְחֶצְיוֹ אֵשׁ וְאֵית בֵּיהּ חֲמֵשׁ גַּפִּין. וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ וגו׳. אָמַר רִבִּי לֵוִי. לְעוֹלָם לֵית מַזָּל חֲמִי מַה דְקוֹמוֹי. אֶלָּא כּוּלְהוֹן סָלְקִין כְּאִילֵּין דְּסָלְקִין בְּסוּלְמָא הָפִיךְ. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחָמֵשׁ חֲלוֹנוֹת בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הָעוֹלָם. מֵאָה וּשְׁמוֹנִים וּשְׁתַּיִם בַּמִּזְרָח וּמֵאָה וּשְׁמוֹנִים וּשְׁתַּיִם בַּמַּעֲרָב וְאַחַת בְּאֶמְצָעוֹ שֶׁלְּרָקִיעַ שֶׁמִּמֶּנּוּ יָצָא מִתְחִילַת מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. מַה שֶּׁחַמָּה מְהַלֶּכֶת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת לִשְׁנֵי יָמִים וּמֶחֱצָה. מַה שֶּׁחַמָּה מְהַלֶּכֶת בִּשְׁנֵי חֳדָשִׁים הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת לַחֲמִשָּׁה יָמִים. מַה שֶּׁחַמָּה מְהַלֶּכֶת לִשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת לִשְׁבָעָה יָמִים וּמֶחֱצָה. מַה שֶּׁחַמָּה מְהַלֶּכֶת לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם. מַה שֶּׁחַמָּה הוֹלֶכֶת לִשְׁנֵים עָשָׂר חוֹדֶשׁ הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת

לִשְׁלֹשִׁים. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. לֵית כָּאן שִׁיעוּרָא אֶלָּא אֲפִילוּ פָּרָא מִיכֵּן.

תַּנֵּי. נִרְאֶה בְאַשָּׁשׁ וּבַמַּיִם אֵין מֵעִידִין עָלָיו. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. רָאוּ אוֹתוֹ יוֹצֵא מֵעָנָן זֶה וְנִכְנַס לְתוֹךְ עָנָן אַחֵר מֵעִידִין עָלָיו. כְּהָדָא רִבִּי חֲנִנָה אֲזַל לְעֵין טָב לְמִימְנָא וַחֲוָה אֲוִירָא מְעוּנָן. אָמַר. כְּדוֹן אָמְרִין. מַה נְטִיל אֲוִירָא דֶהֵן סַגָּא. וְהִקְדִּימַ לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְכַבָּרָה וְנִרְאֶה מִתּוֹכָהּ. רִבִּי חִייָה רַבָּה הִילֵּךְ לְאוּרוֹ שֶׁלְיָשָׁן אַרְבָּעַת מִיל. רִבִּי אָבוּן מַשְׁדֵּי עֲלוֹי צָרְרִין וַאֲמַר לָהּ. לָא תַבְהִית בְּנֵי מָרִיךְ. בְּרַמְשָׁא אֲנָן בְּעַיָין תִּיתְחֲמֵי מִיכָא וְאַתְּ מִיתְחֲמֵי מִיכָא. מִיַּד אִיתְבַּלַּע מִן קוֹמוֹי.

לְצָפוֹנָהּ לִדְרוֹמָהּ. אִית תַּנֵּי תַנֵּי. לְצָפוֹנָהּ דְּבָרָיו קַיָימִין. אִית תַּנֵּי תַנֵּי. לִדְרוֹמָהּ דְּבָרָיו קַיָימִין. מָאן דְּאָמַר לְצָפוֹנָהּ דְּבָרָיו קַיָימִין. מִן תַּמּוּז וְעַד טֵבֵת. מָאן דְּאָמַר לִדְרוֹמָהּ דְּבָרָיו קַיָימִין. מִן תַּמּוּז וְעַד טֵבֵת.

כַּמָּה הָיָה גָּבוֹהַּ. זֶה אוֹמֵר. מִלֹּא מַרְדַּעַ אֶחָד. וְזֶה אוֹמֵר. מִלֹּא שְׁנֵי מַרְדְּעִים. אִית תַּנֵּי תַנֵּי. דִּבְרֵיהֶן קַיָימִין. וְאִית תַּנֵּי תַנֵּי. אֵין דִּבְרֵיהֶן קַיָימִין. מָאן דְּאָמַר דִּבְרֵיהֶן קַיָימִין. בְּהֵינּוּן דַּהֲווֹן קַיָימִין חַד מִלְעֵיל וְחַד מִלְרַע. מָאן דְּאָמַר אֵין דִּבְרֵיהֶן קַיָימִין. בְּהֵינּוּן דַּהֲווֹן קַיָימִין שָׁווּי.

כַּמָּה הָיָה רָחָב. כִּשְׁעוֹרָה וְיוֹתֵר מִכְּשֶׁעוֹרָה.

וְאִם אָמַר לִפְנֵי הַחַמָּה לֹא אָמַר כְּלוּם.

ה משנה: רֹאשׁ בֵּית דִּין אוֹמֵר מְקוּדָּשׁ וְכָל הָעָם עוֹנִין אַחֲרָיו מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. בֵּין שֶׁנִּרְאָה בִזְמַנּוֹ בֵּין שֶׁלֹּא נִרְאָה בִזְמַנּוֹ מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ. רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר אִם לֹא נִרְאָה בִזְמַנּוֹ אֵין מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ שֶׁכְּבָר קִידְּשׁוּהוּ שָׁמַיִם׃

הלכה: תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אוֹמֵר. וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה. שָׁנִים מְקַדְּשִׁין חֳדָשִׁים. [וְ]אֵין מְקַדְּשִׁין חֳדָשִׁים. וְהָא תַנִּינָן. רֹאשׁ בֵּית דִּין אוֹמֵר. מְקוּדָּשׁ. מָהוּ מְקוּדָּשׁ. מְקוּיָים. תַּנֵּי. לְקִידּוּשׁ הַחוֹדֶשׁ מַתְחִילִין מִן הַגְּדוֹל. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. רֹאשׁ בֵּית דִּין אוֹמֵר. מְקוּדָּשׁ. תַּנֵּי. לְעִיבּוּר הַשָּׁנָה מַתְחִילִין מִן הַצַּד. אָמַר רִבִּי זְבִידָא. וְהֵן בֵּייתָא דִּלְרַע לָא נְהִגִין כֵּן. וְלָא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רִבִּי חִייָה בַּר מַרְיָא רִבִּי יוֹנָה רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְקִידּוּשׁ הַחוֹדֶשׁ מַתְחִילִין מִן הַגְּדוֹל. לְעִיבּוּר הַשָּׁנָה מַתְחִילִין מִן הַצַּד. וּכְבָר נִכְנַס רִבִּי יוֹחָנָן וְהוּא הָיָה הַקָּטָן שֶׁבָּהֶן. אָמְרוּ לוֹ. אֱמוֹר. חֲרֵי הַשָּׁנָה מְקוּדֶּשֶׁת בְּעִיבּוּרָהּ. אָמַר. חֲרֵי הַשָּׁנָה מְקוּדֶּשֶׁת בְּעִיבּוּר. אָמַר רִבִּי יוֹנָתָן. רְאֵה לָשׁוֹן שֶׁלִּימְּדָנוּ בֶּן הַנַּפָּח. אִילּוּ אָמַר. בְּעִיבּוּרָהּ. הָיִיתִי אוֹמֵר. אִילּוּ אַחַד עָשָׂר יוֹם שֶׁהַחַמָּה עוֹרֶפֶת עַל הַלְּבָנָה בְּכָל שָׁנָה. אֶלָּא בְּעִיבּוּר. שֶׁהוֹסִיפוּ לָהּ חֲכָמִים שְׁלֹשִׁים יוֹם [וְעִיבְּרוּהָ]. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יַסָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְעִיבּוּר הוֹלְכִין אַחַר הַמִּינּוּי. לְבֵית הַוַּועַד הוֹלְכִין אַחַר הָרֶגֶיל. וְהוּא שֶׁיִּהְא כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְדַבֵּר בִּמְקוֹמוֹ. כְּגוֹן רִבִּי חֲנִינָא פָּתַח. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ חָתְמִין. רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא פָּתַח. רִבִּי חִייָא וְרִבִּי יַסָּא וְרִבִּי אִמִּי חָתְמִין. רִבִּי חַגַּיי פָּתַח. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יֹסֵא חָתְמִין. כַּהֲנָא אִיתְמַנֵּי קָדְמֵיי מִן רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. עָאַל רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא קָדְמֵיי מִינֵּיהּ לְעִיבּוּרָא. אָמַר. הָכֵין מָרֵהּ דִּשְׁמוּעָתָא לָא מְקַיֵּים לָהּ.

רִבִּי חִייָה בַּר בָּא הֲוָה קָאִים מַצְלֵי. עָאַל רִבִּי כַּהֲנָא וְקָם לֵיהּ מַצְלֵי מִן אַחוֹרוֵיי. מִן דַּחֲסַל רִבִּי חִייָה בַּר בָּא מִן צְלוֹתֵיהּ יְתִיב לֵיהּ דְּלָא מֵיעֲבוֹר קוֹמוֹי. [רַב כַּהֲנָא מַאֲרִיךְ בִּצְלוֹתֵיהּ.] מִן דַּחֲסַל רִבִּי כַּהֲנָא אֲמַר לֵיהּ. הָכֵין אַתּוּן נְהִיגִין [גַּבֵּיכוֹן] מְצַעֲרִין רַבְרְבֵיכוֹן. אֲמַר לֵיהּ. רִבִּי. אֲנָא מִדְּבֵית עֵלִי. וּכְתִיב עַל דְּבֵית עֵלִי. אִם יְתְכַּפֵּר עָוֹן בֵּית עֵלִי בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם. בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה אֵין מִתְכַּפֵּר לוֹ. [אֲבָל] מִתְכַּפֵּר לוֹ בִּתְפִילָּה. וּצְלִי עֲלוֹי וְזָכָה לְמֵיסַב עַד דְּאִיתְעַבְּדוֹן טַפְרוֹי סוּמּוּקִן כְּהָדָא דַּקְקָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אַקְדְּמוֹן לֵיהּ חַד סָב לְעִיבּוּרָא וְאַעֲלוּנֵיהּ מִן הַהוּא תַּרְעָא דְּלִהֳל. אָמַר. כֵּן יְהֵא בִשְׂכָרָן. וְלָא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רִבִּי קְרִיסְפָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַעֲשֶׂה שֶׁעִיבְּרוּ הַשָּׁנָה שְׁלֹשָׁה רוֹעֵי בָקָר. חַד מִינּוֹן אָמַר. בְּכִיר לָקִישׁ בְּאָדָר מִינָּן. וְחוֹרָנָה אָמַר. קָדוּם בָּאָדָר פּוּחַ לוֹחֵיךְ וּפוּךְ לְקוּבְּלֵיהּ. וְחוֹרָנָה אָמַר. תּוֹר בָּאָדָר בְּעֶרֶיָה יָמוּת וּבְטֵל תֵּינָתָה מָשְׁכֵּיהּ יִשְׁלַח. וַאֲנָן חַמְיָין הָדֵין שַׁתָּא דְּלֵית חַד מִינְּהוֹן. וְעִיבְּרוּ אֶת הַשָּׁנָה עַל פִּיהֶם. אָמַר רִבִּי חֶלְבּוֹ. וְהִסְכִּים בֵּית דִּין עִמָּהֶן. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. וְהֵן שֶׁיִּהוּ כוּלָּם מוֹרִין מִסַּעַם אֶחָד. מִכֵּיוָן דְּאִילֵּין מוֹדֵיי לְאִילֵּין וְאִילֵּין מוֹדֵיי לְאִילֵּין כְּמִי שֶׁכּוּלָּן מוֹרִין מִסַּעַם אֶחָד.

וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַקְפִּד עַל הָדָא מִילְתָא. חָשַׁשׁ לְהִיא דְּאָמַר רִבִּי לָעְזָר. דְּאָמַר רִבִּי לָעְזָר. וְהָיְתָה יָדִי עַל הַנְּבִיאִים הַחוֹזִים שָׁוְא וְהַקּוֹסְמִים כָּזָב בְּסוֹד עַמִּי לֹא יִהְיוּ. זֶה סוֹד הָעִיבּוּר. וּבִכְתָב בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּתְבוּ. זֶה הַמִּינּוּי. וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבוֹאוּ. זוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. כַּד סָלְקִית לְהָכָא אָמְרִית. הָא גַבֵּי חָדָא. כַּד מְנוּנְנִי אָמְרִית הָא גַבֵּי תַּרְתֵּיי. כַּד עָלִית לְעִיבּוּרָא אָמְרִית. הָא תַלְתֵּיהוֹן גַּבֵּי.

רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא בְּשֵׁם רַב. טַעֲמָא דְּרִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק. כֵּינָן שֶׁבֵּית דִּין שֶׁלְּמַעְלָן רוֹאִין שֶׁאֵין בֵּית דִּין שֶׁלְּמַטָּן מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ הֵן מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ.

ו משנה: דְּמוּת צוּרוֹת לְבָנָה הָיוּ לוֹ לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בַּעֲלִיָּיתוֹ בַּסַּבְלָה וּבַכּוֹתֶל שֶׁבָּהֶן מַרְאֶה אֶת הַהֲדְיוֹטוֹת וְאוֹמֵר כָּזֶה רָאִיתָ אוֹ כָזֶה. מַעֲשֶׂה שֶׁבָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ רְאִינוּהוּ שַׁחֲרִית בַּמִּזְרָח וְעַרְבִית בַּמַּעֲרָב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן עֵידֵי שֶׁקֶר הֵם. כְּשֶׁבָּאוּ לְיַבְנֶה קִיבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. וְעוֹד בָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ רְאִינוּהוּ בִזְמַנּוֹ וּבְלֵילָה בְּעִיבּוּרוֹ לֹא נִרְאָה וְקִבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. אָמַר רִבִּי דוֹסָא בֶּן אַרְכִּינַס עֵידֵי שֶׁקֶר הֵן הֵיאָךְ מְעִידִין עַל הָאִשָּׁה שֶׁיָּלְדָה וַחֲרֵי כְרִיסָהּ בֵּין שִׁנַּיִךְ. אָמַר לוֹ

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ רוֹאֶה אֲנִי אֶת דְּבָרֶיךָ׃

הלכה: אָמַר רִבִּי שִׁמְלַאי. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. כָּל חוֹדֶשׁ שֶׁנּוֹלַד קוֹדֶם לְשֵׁשׁ שָׁעוֹת אֵין כֹּחַ בָּעַיִן לִרְאוֹת אֶת הַיָּשָׁן. וְתַנֵּי כֵן. נִרְאָה יָשָׁן בַּשַּׁחֲרִית לֹא נִרְאָה חָדָשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם. נִרְאָה חָדָשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם לֹא נִרְאָה יָשָׁן בַּשַּׁחֲרִית. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. וְלָמָּה קִיבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. שֶׁכֵּן מְסוֹרֶת בְּיָדָיו מֵאֲבוֹתָיו. פְּעָמִים מְהַלֵּךְ בִּקְצָרָה. פְּעָמִים מְהַלֵּךְ בַּאֲרוּכָּה.

ז משנה: שָׁלַח לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל גּוֹזֵר אֲנִי עָלֶיךָ שֶׁתָּבוֹא אֶצְלִי בְּמַקֶּלְךָ וּבְמָעוֹתֶיךָ בְּיוֹם שֶׁחָל יוֹם הַכִּפּוּרִים לִהְיוֹת בְּחֶשְׁבּוֹנָךְ. הָלַךְ וּמְצָאוֹ רַבִּי עֲקִיבָה מֵיצַר אָמַר לוֹ וְיֵשׁ לִי לְלַמֵּד שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָשָׂה רַבָּן גַּמְלִיאֵל עָשׂוּי שֶׁנֶּאֱמַר אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יי מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּיִן בִּזְמַנָּן בֵּין שֶׁלֹּא בִזְמַנָּן אֵין לִי מוֹעֲדוֹת אֶלָּא אֵילּוּ.

הלכה: אֶצָל מִי שִׁילַּח. מִן מַה דְתַנֵּי. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. נוֹחַ הָיָה לִי מוּטָל עַל הַמִּיטָּה וְלָא שָׁלַח רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַדָּבָר הַזֶּה. הָדָא אָמְרָה. אֶצָל רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שִׁילַּח. בְּיַד מִי שִׁילַּח. מִן מַה דְתַנֵּי. כִּלְשׁוֹן זֶה אָמַר לוֹ. נִיחַמְתָּנִי עֲקִיבָה. הָדָא אָמְרָה. בְּיַד רִבִּי עֲקִיבָה שִׁילַּח. מָה הָיָה לוֹ לְלַמֵּד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. יוֹדְעִין הָיִינוּ שֶׁאִם קִידְּשׁוּהוּ שֶׁלֹּא בָעֵדִים שֶׁהוּא מְקוּדָּשׁ. וּמַה בָּא לְהָעִיד. שֶׁאִם קִידְּשׁוּהוּ וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ הָעֵדִים זוֹמְמִין חֲרֵי זֶה מְקוּדָּשׁ. וְהָא תַנִּינָן. מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג וְעִיכְּבָן רִבִּי עֲקִיבָה בְלוּד. עַל יְדֵי שֶׁהָיוּ אַרְבָּעִים זוּג. אֲבָל אִם הָיָה זוּג אֶחָד לֹא הָיָה מְעַכְּבוֹ.

ח משנה: בָּא לוֹ אֶצֶל רִבִּי דוֹסָא בֶּן אַרְכִּינַס. אָמַר לוֹ אִם בָּאִים אָנוּ לָדוּן אַחַר בֵּית דִּינוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל צְרִיכִין אָנוּ לָדוּן אַחַר כָּל בֵּית דִּין וּבֵית דִּין שֶׁעָמַד מִימוֹת מֹשֶׁה וְעַד עַכְשָׁיו. שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה לֹא נִתְפָּרְשׁוּ שְׁמוֹתָן שֶׁל זְקֵנִים אֶלָּא לְלַמֵּד שֶׁכָּל שִׁלְשָׁה וּשְׁלִשָּׁה שֶׁעָמְדוּ בֵּית דִּין עַל יִשְׂרָאֵל הֵן הוּא כְּבֵית דִּינוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. נָטַל מַקְלוֹ וּמְעוֹתָיו בְּיָדוֹ וְהָלַךְ לְיַבְנֶה אֶצֶל רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּיוֹם שֶׁחָל יוֹם הַכִּיפּוּרִים לִהְיוֹת בְּחֶשְׁבּוֹנוֹ. עָמַד רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַר לוֹ בּוֹא בְשָׁלוֹם רַבִּי וְתַלְמִידִי. רַבִּי בְחָכְמָה וְתַלְמִידִי שֶׁקִּיבַּלְתָּ עָלֶיךָ אֶת דְּבָרַיי׃

הלכה: כְּתוּב יְיָ אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן וַאֲשֶׁר הֶעֱלָה וגו׳. וַיִּשְׁלַח יְיָ אֶת יְרוּבַּעַל וְאֶת בְּדָן וְאֶת יִפְתָּח וְאֶת שְׁמוּאֵל. יְרוּבַּעַל גִּדְעוֹן. בְּדָן שִׁמְשׁוֹן. יִפְתָּח זֶה יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי. הִקִּישׁ שְׁלִשָּׁה קַלֵּי עוֹלָם לִשְׁלִשָּׁה אַבִּירֵי עוֹלָם. לְלַמֶּדְךָ שֶׁבֵּית דִּינוֹ שֶׁלְּגִדְעוֹן וְשֶׁלְיִפְתָּח וְשֶׁלִּשְׁמִשּׁוֹן שְׁקוּלִים כְּנֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּשְׁמוּאֵל. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁסָּמַךְ הַגְּדוֹלִים מִיכָּן וּמִיכָּן וְהַקְּטַנִּים בָּאֶמְצָע.

עָמַד רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַר לוֹ בּוֹא בְשָׁלוֹם רַבִּי וְתַלְמִידִי. רַבִּי בְחָכְמָה וְתַלְמִידִי בִּירַאת חֵט. רַבִּי בְחָכְמָה וְתַלְמִידִי שֶׁכָּל מַה שֶּׁאֲנִי גּוֹזֵר עָלָיו הוּא מְקַיֵּים. כָּתוּב אַלּוּפֵינוּ מְסוּבָּלִים וגו׳. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. [אַלּוּפִים מְסוּבָּלִים אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא] אַלּוּפֵינוּ מְסוּבָּלִים. בְּשָׁעָה שֶׁהַגְּדוֹלִים סוֹבְלִין אֶת הַקְּטַנִּים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחוֹבוֹתֵינוּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מְסָרֵס קְרָיָא. (אַלּוּפֵינוּ) [אַלּוּפִים] מְסוּבָּלִים אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא אַלּוּפֵינוּ מְסוּבָּלִים. בְּשָׁעָה שֶׁהַקְּטַנִּים סוֹבְלִים אֶת הַגְּדוֹלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחוֹבוֹתֵינוּ.

רִבִּי שִׁילָה דִּכְפַר תָּמָרְתָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֵּשׁ יָדַע מְבוּאוֹ. מִשֶּׁמֵּשׁ יָדַע מְבוּאוֹ עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים. אָמַר רִבִּי בֶּרֶכְיָה. כָּתוּב וַיִּסְעוּ מֵרַעְמְסֵס בַּחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וגו׳. כַּד יִטְמַע בְּלֵילֵי מוֹעֲדָא אַרְבַּע עֶשְׂרֵה מְטַמְיִין אִית בָּהּ. הֲוֵי מִשְׁקִיעַת הַחַמָּה אַתְּ מוֹנֶה לַלְּבָנָה. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. וְהָיוּ. עַל יְדֵי זֶה וְעַל יְדֵי זֶה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בוֹקֶר יוֹם אֶחָד. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. הַחֹדֶשׁ. עַד שֶׁיְּהֵא כּוּלּוֹ מִן הֶחָדָשׁ. אַשְׁכָּחַת אָמַר. מַה דְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן צְרִיכָה לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וּמַה דְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ צְרִיכָה לְרִבִּי יוֹחָנָן. אִילּוּ אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אִילּוּ אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הֲוִינָן אָמְרִין. לֹא אָמַר אֶלָּא אֲפִילּוּ כּוּלּוֹ מִן הֶחָדָשׁ. הֲוֵי צוֹרְכָה לְהֵיא דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אוֹ אִילּוּ אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְלֹא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן הֲוִינָן אָמְרִין. לֹא אָמַר אֶלָּא יוֹם. הָא לַיְלָה לֹא. הֲוֵי צוֹרְכָה לְהֵיא דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן וְצוֹרְכָה לְהֵיא דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

פרק ג

א משנה: רָאוּהוּ בֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל נֶחְקְרוּ הָעֵדִים וְלֹא הִסְפִּיקוּ לוֹמַר מְקוּדָּשׁ עַד שֶׁחֶשִּׁיכָה הֲרֵי זֶה מְעוּבָּר. רָאוּהוּ בֵּית דִּין בִּלְבַד יַעֲמְדוּ שְׁנַיִם וְיָעִידוּ לִפְנֵיהֶם וְיֹאמְרוּ מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. רָאוּהוּ שְׁלִשָּׁה וְהֵן בֵּית דִּין יַעֲמְדוּ שְׁנַיִם וְיוֹשִׁיבוּ מֵחֲבֵירֵיהֶם אֵצֶל הַיָּחִיד וְיָעִידוּ בִּפְנֵיהֶן וְיֹאמְרוּ מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ שֶׁאֵין הַיָּחִיד נֶאֱמָן עַל יְדֵי עַצְמוֹ׃

הלכה: רָאוּהוּ בֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל כול׳. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אוֹ בֵּית דִּין אוֹ כָל יִשְׂרָאֵל.

רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מְעַמְּעֲמִין עַל הַנִּרְאֶה לְעַבְּרוֹ. אֵין מְעַמְּעֲמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ. רִבִּי בָּא וְרִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מְעַמְּעֲמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ וְאֵין מְעַמְּעֲמִין עַל הַנִּרְאֶה לְעַבְּרוֹ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי זְעוּרָא. רָאוּהוּ בֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל. נֶחְקְרוּ הָעֵדִים וְלֹא

הִסְפִּיקוּ לוֹמַר. מְקוּדָּשׁ. עַד שֶׁחֲשֵׁכָה. חֲרֵי זֶה מְקוּדָּשׁ. מִפְּנֵי שֶׁחֲשֵׁכָה. הָא אִם לֹא חֲשֵׁכָה לֹא. הָדָא אָמְרָה. אֵין מְעַמְּעֲמִין עַל הַנִּרְאֶה לְעַבְּרוֹ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי בָּא. יָכוֹל אִם הָיָה צָרִיךְ שְׁנֵי יָמִים נוֹתְנִין לוֹ שְׁנֵי יָמִים. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתוֹ. אֵין לוֹ אֶלָּא יוֹם אֶחָד בִּלְבַד. הָדָא אָמְרָה. אֵין מְעַמְּעֲמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי בָּא. יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁמְּעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי הַצּוֹרֶךְ כָּךְ יְקַדְּשׁוּ אֶת הַחוֹדֶשׁ מִפְּנֵי הַצּוֹרֶךְ. תַּלְמוּד לוֹמַר הַחוֹדֶשׁ. אַחַר הַחוֹדֶשׁ הֵן הוֹלְכִין. הָדָא אָמְרָה. אֵין מְעַמְּעֲמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי בָּא. יָכוֹל אִם לֹא נִרְאֲתָה הַלְּבָנָה לִשְׁנֵי יָמִים. כָּךְ יְקַדְּשׁוּ אֶת הַחוֹדֶשׁ לִשְׁנֵי יָמִים. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתָם אֱלֶּה הֵם. אֵין אֱלֶּה מוֹעֲדַיי. מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִרְאֲתָה. הָא אִם נִרְאֲתָה לֹא. הָדָא אָמְרָה. אֵין מְעַמְּעֲמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ. חֲוון בָּעֵיי מֵימַר וְלָא פְלִיגִין. מַה דְאָמַר רִבִּי זְעוּרָה בְּשָׁעָר כָּל הַחֲדָשִׁים. מַה דְאָמַר רִבִּי בָּא עַל נִיסָן וְעַל תִּשְׁרֵי.

רִבִּי אוֹמֵר. נִיסָן לֹא נִתְעַבֵּר מִיָּמָיו. וְהָא תַנִּינָן. אִם בָּא חֹדֶשׁ בְּזַמַּנּוֹ. אִם בָּא. לֹא בָא. רַב אָמַר. תִּשְׁרֵי לֹא נִתְעַבֵּר מִיָּמָיו. וְהָא תַנִּינָן. אִם הָיָה הַחֹדֶשׁ מְעוּבָּר. אִם הָיָה. לֹא הָיָה.

וּכְשֶׁקִּידְּשׁוּ אֶת הַשָּׁנָה בְּאוּשָׁא בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן עָבַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁלְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. אוֹמֵר כְּדִבְרֵי רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. לֹא הָיִינוּ נוֹהֲגִין כֵּן בְּיַבְנֶה. בַּיּוֹם הַשֵּׁינִי עָבַר רִבִּי חֲנַינָה בְּנוֹ שֶׁלְרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְאָמַר כְּדִבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. כֵּן הָיִינוּ נוֹהֲגִין בְּיַבְנֶה. וְהָא תַנֵּי. קִידְּשׁוּהוּ בָרִאשׁוֹן וּבַשֵּׁינִי. רִבִּי זְעוּרָה בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. אוֹתָהּ הַשָּׁנָה נִתְקַלְקְלָה. מָהוּ בָרִאשׁוֹן מָהוּ בַשֵּׁינִי. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב. שָׁנָה רִאשׁוֹנָה וְשָׁנָה הַשְּׁנִיָּה. וְהָא תַנֵּי. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן וּבַיּוֹם הַשֵּׁינִי.

קִידְּשׁוּהוּ קוֹדֶם לִזְמַנּוֹ אוֹ לְאַחַר עִיבּוּרוֹ יוֹם אֶחָד יָכוֹל יְהֵא מְקוּדָּשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתָם. אוֹתָם אֱלֶּה הֵם [מוֹעֲדַיי]. אֵין אֱלֶּה מוֹעֲדַיי. לִפְנֵי זְמַנּוֹ עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה יוֹם. לְאַחַר עִיבּוּרוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם יוֹם. וּמְנַיִין שֶׁמְּעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה עַל הַגְּלִיּוֹת שֶׁעָלוּ וַאֲדַיִין לֹא הִגִּיעוּ. תַּלְמוּד לוֹמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מוֹעֲדַיי. עֲשֵׂה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת שֶׁיַּעֲשׂוּ אוֹתָן כָּל יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. וְהֵן שֶׁהִגִּיעוּ לִנְהַר פְּרָת.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוּדָה בַּר פָּזִי. קִידְּשׁוּהוּ וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ הָעֵדִים זוֹמְמִין. חֲרֵי זֶה מְקוּדָּשׁ. קָם רִבִּי יוֹסֵה עִם רִבִּי יְהוּדָה בַּר פָּזִי. אָמַר לֵיהּ. אַתָּה שָׁמַעְתָּה מִן אָבוּךָ הָדָא מֵילְתָא. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָמַר אַבָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין מְדַקְדְּקִין בְּעֵדוּת הַחוֹדֶשׁ.

בֵּית דִּין שֶׁרָאוּ אֶת הַהוֹרֶג. אָמְרוּ. אִם רוֹאִין אָנוּ אוֹתוֹ אֵין אָנוּ מַכִּירִין אוֹתוֹ. לֹא הָיוּ עוֹרְמִין. דִּכְתִיב וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ. מִכָּל מָקוֹם. חֲרֵי רָאוּ. וּבֵית דִּין שֶׁרָאוּ אֶת הַהוֹרֶג. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. יַעֲמְדוּ שְׁנַיִם וְיָעִידוּ לִפְנֵיהֶן. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. יַעֲמְדוּ כּוּלָּן וְיָעִידוּ בְּמָקוֹם אַחֵר. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. כְּשֵׁם שֶׁהֵן חֲלוּקִים כָּאן כָּךְ חֲלוּקִין בְּעֵידוּת הַחוֹדֶשׁ.

וּיקוּם חַד וְיִתְיב חַד. וּיקוּם חַד וְיִתְיב חַד. שַׁנְיָא הִיא שֶׁאֵין הָעֵד נַעֲשֶׂה דַיָּין. כְּהָדָא רַב חוּנָה הֲוָה יָדַע שַׁהֲדוּ לְחַד בַּר נַשׁ. אֲזַל בָּעֵי מֵידוֹן קוֹמוֹי וְכָפַר בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. בְּגִין דְּאַתְּ יָדַע דְּרַב חוּנָה בַּר נָשָׁא רַבָּה אַתְּ כְּפַר בֵּיהּ. מָה אִילּוּ יֵיזִיל וְיִשְׁהַד עֲלָךְ קוֹמֵי בֵית דִּין חוֹרָן. אָמַר לֵיהּ רַב חוּנָה. וְעָבְדִין כֵּן. אָמַר לֵיהּ. אִין. וְשָׁרָא רַב חוּנָה גַּרְמֵיהּ מִן הַהוּא דִינָא. וַאֲזַל וְאִשְׁתַּהַד עֲלוֹי קוֹמֵי בֵית דִּין חוֹרָן.

קָרָא עֶרֶר עַל חֲתִימַת יְדֵי הָעֵדִים. עַל חֲתִימַת יְדֵי הַדַּיָּנִין. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. רָצָה לְקַיֵּים בִּכְתַב יְדֵי הָעֵדִים מְקַיֵּים. בִּכְתַב יְדֵי הַדַּיָּנִים מְקַיֵּים. וַאֲנִי אוֹמֵר. אֲפִילּוּ בְעֵד אֶחָד. אֲפִילּוּ בְדַיָּין אֶחָד מְקַיֵּים. בְּיוֹמוֹי דְרִבִּי אַבָּהוּ אֲתוֹן בָּעֵיי מֵימַר גּוֹאֲלֵינוּ וְאָמְרוּן גְּאוּלָּתֵינוּ וְקִבְּלוֹן. בְּיוֹמוֹי דְרִבִּי בֶּרֶכְיָה אִישְׁתַּתְּקוּן. אֲמַר לוֹן. שְׁמַעְתּוּן דְּאִיתְקַדַּשׁ יַרְחָא. וְאַרְכִינוּן בְּרֵאשֵׁיהוֹן וְקִבְּלוֹן.

ב משנה: כָּל הַשּׁוֹפָרוֹת כְּשֵׁירִין חוּץ מִשֶּׁל פָּרָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא קֶרֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וַהֲלֹא כָל הַשּׁוֹפָרוֹת נִקְרְאוּ קֶרֶן שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה בִּמְשׁוֹךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל כְּשֶׁמַּעֲכֶם אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר׃

הלכה: הֲוון בָּעֵיי מֵימַר. וְלָא פְלִיגִין. אַשְׁכָּחַת תַּנֵּי. רִבִּי יוֹסֵה מַכְשִׁיר בְּשֶׁלְפָּרָה וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. מַה (טַעֲמוֹן דְּרַבָּנָן) [טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי] וְהָיָה בִּמְשׁוֹךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. מַה טַעֲמָא (דְּרִבִּי יוֹסֵה) [דְּרַבָּנָן]. וְתֵיטַב לָיי מִשּׁוֹר פָּר מַקְרִין מַפְרִיס. מַקְרִין כְּתִיב. וְרַבָּנָן. כָּל הַשּׁוֹפָרוֹת נִקְרְאוּ קֶרֶן וְנִקְרְאוּ שׁוֹפָר חוּץ מִשֶּׁל פָּרָה שֶׁנִּקְרָא קֶרֶן וְלֹא נִקְרָא שׁוֹפָר. הָתִיבוּן. הֲרֵי שֶׁל יָעֵל הֲרֵי אֵינוֹ קָרוּי לֹא קֶרֶן וְלֹא שׁוֹפָר. מַאי כְדוֹן. כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי לַוִי. שַׁנְיָא הִיא. שֶׁאֵין קַטֵּיגוֹר נַעֲשֶׂה סַנֵּיגוֹר.

ג משנה: שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל יָעֵל פָּשׁוּט וּפִיו מְצוּפֶּה זָהָב וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת מִן הַצְּדָדִין. שׁוֹפָר מַאֲרִיךְ וַחֲצוֹצְרוֹת מְקַצְּרוֹת שֶׁמִּצְוַת הַיּוֹם בַּשּׁוֹפָר׃

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּדֵי שֶׁיִּפְשְׁטוּ לְבָם בִּתְשׁוּבָה.

פִּיו מְצוּפֶּה זָהָב. צִיפָּהוּ זָהָב מִבִּפְנִים פָּסוּל. מִבַּחוּץ כָּשֵׁר. צִיפָּהוּ מָקוֹם הַנָּחַת פִּיו אוֹ שֶׁהָיָה קוֹלוֹ עָבֶה מַחְמַת הַצִּיפּוּי פָּסוּל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָדָא אָמְרָה. פְּשׁוּטָה שֶׁשָּׁמַע מִקָּצָתָהּ מִן הַמִּתְעַסֵּק [לֹא] יָצָא. וְהֵיי דָא אָמְרָה דָא. תָּקַע בָּרִאשׁוֹנָה וּמָשַׁךְ בַּשְּׁנִיָּה כִּשְׁתַּיִם אֵין בְּיָדוֹ אֶלָּא אַחַת.

רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. אֲפִילוּ אַחַת אֵין בְּיָדוֹ. לָמָּה. רֹאשָׁהּ גַּבֵּי סוֹפָהּ מִצְטָרֵף וְסוֹפָהּ גַּבֵּי רֹאשָׁהּ מִצְטָרֵף. לֹא רֹאשָׁהּ אֵית לָהּ סוֹף וְלֹא סוֹפָהּ אֵית לָהּ רֹאשׁ.

ד משנה: בַּתַּעֲנִיּוֹת בְּשֵׁל זְכָרִים כְּפוּפִין וּפִיו מְצוֹפֶּה כֶּסֶף וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת בָּאֲמְצַע. שׁוֹפָר מְקַצֵּר וַחֲצוֹצְרוֹת מַאֲרִיכוֹת שְׁמִצְוַת הַיּוֹם בַּחֲצוֹצְרוֹת׃

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּדֵי שֶׁיְּכוּפוּ אֶת לִבָּם בִּתְפִילָּה.

קוֹמֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי תָּקְעִין בְּתַעֲנִיתָא. רִבִּי יוֹסֵה בָעֵי. וְיִתְקָעוּן קוֹמוֹי בַּחֲצוֹצְרָתָא. וְלָא שְׁמִיעַ דְּתַנֵּי. חֲצוֹצְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. אֵין חֲצוֹצְרוֹת בַּגְּבוּלִין. וְיִתְפַּלְּלוּ לְפָנָיו עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע. כְּהָדָא. רִבִּי יוֹחָנָן מִתְפַּלֵּל בְּתִשְׁעָה בְאָב עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע וּמְפַקֵּד לְתַלְמִידוֹי. לָא תֵילְפוֹן מִינֵּי הָדֵין עוֹבְדָה. דִּצְרִיכָה לֵיהּ. אֶבָל הוּא. תַּעֲנִית צִיבּוּר הוּא. רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֵינוֹ תַעֲנִית צִיבּוּר. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֶבָל הוּא. אֵינוֹ תַעֲנִית צִיבּוּר. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמְרָה. יָחִיד בְּתִשְׁעָה בְאָב מִתְפַּלֵּל אַרְבַּע. לֹא אָמַר אֶלָּא אַרְבַּע. הָא עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע לֹא.

ה משנה: שָׁוֶה הַיּוֹבֵל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לַתְּקִיעָה וְלַבְּרָכוֹת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תּוֹקְעִין בְּשֵׁל זְכָרִים וּבַיּוֹבֵל בְּשֵׁל יְעֵלִים׃

הלכה: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. אֵילּוּ הַמַּלְכִיּוֹת. זִכְרוֹן תְּרוּעָה אֵילּוּ הַזִּכְרוֹנוֹת. שׁוֹפַר תְּרוּעָה. אֵילּוּ הַשּׁוֹפָרוֹת. עַד כְּדוֹן רֹאשׁ הַשָּׁנָה. יוֹבֵל. וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁאַתְּ עוֹשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֲוֵי עוֹשֶׂה בֶּעָשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ. מַה כָּאן מַלְכִיּוֹת זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת אַף כָּאן מַלְכִיּוֹת זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת.

מְנַיִין שֶׁהִיא פְשׁוּטָה לְפָנֶיהָ. תַּלְמוּד לוֹמַר וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר. וּמְנַיִין שֶׁהִיא פְשׁוּטָה לְאַחֲרֶיהָ. תַּלְמוּד לוֹמַר תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר. עַד כְּדוֹן יוֹבֵל. רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. אֶלָּא מַה שֶּׁאַתְּ עוֹשֶׂה בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי כְּבָעָשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ. מַה כָּאן תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין וְתוֹקְעִין אַף כָּאן תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין וְתוֹקְעִין.

מְנַיִין שֶׁהֵן שָׁלֹשׁ שֶׁלְשָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר יוֹם תְּרוּעָה. זִכְרוֹן תְּרוּעָה. שׁוֹפַר תְּרוּעָה. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה. וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה שֵׁנִית. תְּרוּעָה יִתְקְעוּ לְמַסְעֵיהֶם. אִין תֵּימַר. הֵיא תְּקִיעָה הִיא תְּרוּעָה. וְהָכְתִיב וּבְהַקְהִיל אֶת הַקָּהָל תִּתְקְעוּ וְלֹא תָרִיעוּ.

יוֹבֵל [הֵיא]. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִשְׁמִיטוּ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא תָקְעוּ בַּשּׁוֹפָר. אוֹ יָכוֹל אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁילְּחוּ עֲבָדִים. תַּלְמוּד לוֹמַר הִיא. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. יוֹבֵל. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִשְׁמִיטוּ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁילְּחוּ עֲבָדִים. אוֹ יָכוֹל אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא תָקְעוּ בַּשּׁוֹפָר. תַּלְמוּד לוֹמַר הִיא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מֵאַחַר שֶׁהַכָּתוּב תּוֹלֶה אוֹתָהּ לְעִנְיַן תְּקִיעַת שׁוֹפָר. וְכָתוּב אַחֵר תּוֹלֶה אוֹתָהּ לְעִנְיַן שִׁילּוּחַ עֲבָדִים. מִפְּנֵי מַה אֲנִי אוֹמֵר. יוֹבֵל שֶׁלֹּא בְשִׁילּוּחַ עֲבָדִים. (שֶׁאִי) [שֶׁ]אִיפְשַׁר לְיוֹבֵל בְּלֹא שִׁילּוּחַ עֲבָדִים אֲבָל [אִי] אִיפְשַׁר לְיוֹבֵל שֶׁלֹּא בִתְקִיעַת שׁוֹפָר. דָּבָר אַחֵר. תְּקִיעַת שׁוֹפָר תְּלוּיָה בְּבֵית דִּין וְשִׁילּוּחַ עֲבָדִים תָּלוּי בְּכָל אָדָם. וְאַתְיָא כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וַיְצַוִּם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. עַל מַה צִיוָּם. עַל פָּרָשַׁת שִׁילּוּחַ עֲבָדִים. וְאַתְיָא כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי אִילָא. לֹא נֶעֱנְשׁוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא עַל פָּרָשַׁת שִׁילּוּחַ עֲבָדִים. הָדָא הוּא דִכְתִיב מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תְּשַׁלַּחוּ אִישׁ אֶת אָחִיו הָעִבְרִי וגו׳. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי נְחֶמְיָה. הָיְתָה כָּאֲנִיּוֹת סוֹחֵר מְמֻרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ. דִּבְרֵי תוֹרָה עֲנִיִּים בִּמְקוֹמָן וַעֲשִׁירִים בְּמָקוֹם אַחֵר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵה. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים. קִידּוּשׁ בֵּית דִּין וּתְקִיעַת שׁוֹפָר וְהַשְׁמֵט כְּפָפִים מַשְׁמִיטִין. נִיחָא קִידּוּשׁ בֵּית דִּין וּתְקִיעַת שׁוֹפָר. הַשְׁמֵט כְּפָפִים לֹא בַסּוֹף הֵן מַשְׁמִיטִין. רִבִּי זְעוּרָה שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. וַיֹּאמֶר אֵלַי אַל תִּירָא דָנִיֵּאל כִּי מִן הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר נָתַתָּ אֶת לִבְּךָ לְהָבִין וּלְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֶיךָ נִשְׁמְעוּ דְבָרֶיךָ. כְּבָר נִשְׁמְעוּ דְּבָרֶיךָ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה כְּדֵי לִיתֵּן אֶת הַמָּצאוּי עַל הַמָּצאוּי וְאֶת שֶׁאֵינוֹ מָצוּי עַל שֶׁאֵינוֹ מָצוּי.

ו משנה: שׁוֹפָר שֶׁנִּסְדַּק וְדִיבְּקוֹ פָּסוּל. דִּיבֵּק שִׁיבְרֵי שׁוֹפָרוֹת פָּסוּל. נִיקֵּב וּסְתָמוֹ אִם עִיכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל. וְאִם לָאו כָּשֵׁר׃

הלכה: שׁוֹפָר שֶׁנִּסְדַּק וְדִיבְּקוֹ פָּסוּל. לְמִי נִצְרְכָה. לְרִבִּי נָתָן. דִּיבֵּק שִׁיבְרֵי שׁוֹפָרוֹת פָּסוּל. עוֹד הִיא דְרִבִּי נָתָן. נִיקֵּב וּסְתָמוֹ. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי נָתָן הִיא. דְּתַנֵּי. נִיקֵּב וּסְתָמוֹ בֵּין בְּמִינוֹ בֵּין שֶׁלֹּא בְמִינוֹ. אִם הָיָה מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל. וְאִם לָאו כָּשֵׁר. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. בְּמִינוֹ כָּשֵׁר. שֶׁלֹּא בְמִינוֹ פָּסוּל. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אִם הָיָה מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל. וְאִם לָאו כָּשֵׁר. רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. וְהוּא שֶׁסְּתָמוֹ. אֲבָל אִם לֹא סְתָמוֹ כָּשֵׁר. שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁירִין בַּשּׁוֹפָר.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. אַבָּא בַּר בָּא שָׁאַל לְרִבִּי. שׁוֹפָר קָדוּחַ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ. כָּזֶה [תּוֹקְעִין בְּיַבָּנֶה. רִבִּי בָּא בָּעֵי קוֹמֵי רַב. שׁוֹפָר קָדוּחַ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ. כָּזֶה] תּוֹקְעִין בְּעֵייְנִי טָב.

ז משנה: הַתּוֹקֵעַ לְתוֹךְ הַבּוֹר אוֹ לְתוֹךְ הַדּוּת אוֹ לְתוֹךְ הַפִּיטָּס אִם קוֹל שׁוֹפָר שָׁמַע יָצָא. וְאִם קוֹל הֶבָרָה שָׁמַע לֹא יָצָא. וְכֵן מִי שֶׁהָיָה עוֹבֵר אַחוֹרֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת אוֹ שֶׁהָיָה בֵּיתוֹ סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְשָׁמַע קוֹל שׁוֹפָר אוֹ קוֹל מְגִילָה אִם כִּוֵּין לִבּוֹ יָצָא. וְאִם לָאו לֹא יָצָא. אַף עַל פִּי שֶׁזֶּה שָׁמַע וְזֶה שָׁמַע וְזֶה כִּוֵּין לִבּוֹ וְזֶה לֹא כִּוֵּין לִבּוֹ:

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. לֹא אָמַר אֶלָּא וְכֵן מִי שֶׁהָיָה עוֹבֵר. הָא אִם עָמַד חֲזָקָה כִּיוֵּין. נָתַן שׁוֹפָר בְּתוֹךְ שׁוֹפָר (נאמר) [וְתָקַע]. אִם קוֹל הַפְּנִימִי שָׁמַע יָצָא. אִם קוֹל חִיצוֹן שָׁמַע לֹא יָצָא. רִבִּי אֲבִינָא בָעֵי. הֲפָכוֹ מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. גְּרָדוֹ מִבִּפְנִים פָּסוּל. מִבַּחוּץ כָּשֵׁר. לֹא אָמַר אֶלָּא גְּרָדוֹ. הָא אִם הֲפָכוֹ פָּסוּל. מַה בֵּין זֶה לָזֶה. זֶה בִּישֵּׁל חֻלָּלוֹ וְזֶה לֹא בִישֵּׁל חֻלָּלוֹ.

ח משנה: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וגו׳. וְכִי יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה. אֶלָּא כָּל זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי לְמַעְלָן וּמְכַוְונִין לִיבָּן לַאֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם הָיוּ מִתְגַּבְּרִין. וְאִם לָאו הָיוּ נוֹפְלִין.

הלכה: רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. עֲמָלֵק כּוֹשְׁפָן הָיָה. מֶה הָיָה עוֹשֶׂה. הָיָה מַעֲמִיד בְּנֵי אָדָם בְּיוֹם גִּינִיסְיָא שֶׁלּוֹ. לוֹמַר. לֹא בִמְהֵרָה אָדָם נוֹפֵל בְּיוֹם גִּינִיסְיָא שֶׁלּוֹ. מֶה עָשָׂה מֹשֶׁה. עִירְבֵּב אֶת הַמַּזָּלוֹת. הֲדָא הוּא דִכְתִיב שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבוּלָה וגו׳. וּכְתִיב נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם יָדֵיהוּ נָשָׂא. מֵרוֹם יָדֵיהוּ נָשָׂא נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ. שְׁמוּאֵל אָמַר. וְצָבָא תִּינָּתֵן עַל הַתָּמִיד בְּפֶשַׁע. כְּפִשְׁעָהּ שֶׁלְתוֹרָה. וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה. אֵימָתַי שֶׁיִּשְׂרָאֵל מַשְׁלִיכִין דִּבְרֵי תוֹרָה לָאָרֶץ הַמַּלְכוּת הָרְשָׁעָה הַזֹּאת גּוֹזֶרֶת וּמַצְלַחַת. מַה טַעַם. וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה וְעָשְׂתָה וְהִצְלִיחָה. וְאֵין אֱמֶת אֶלָּא תוֹרָה. הֵיךְ מַה דְּאַתְּ אָמַר אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכּוֹר חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב יִרְדְּפוֹ. וְאֵין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה. הֵיךְ מַה דְּאַתְּ אָמַר כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ.

ט משנה: כַּיּוֹצֵא בוֹ וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל נֵס וגו׳. וְכִי נָחָשׁ מֵמִית וּמְחַיֶּיה. כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי לְמַעְלָן וּמְשַׁעְבְּדִין אֶת לִיבָּן לַאֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם הָיוּ מִתְרַפְּאִין וְאִם לָאו הָיוּ נִמּוֹקִין.

הלכה: אָמַר רִבִּי יָסָא. בְּאַרְבָּעָה מְקוֹמוֹת נֶאֱמַר עֲשֵׂה לְךָ. בִּשְׁלֹשָׁה פִּירֵשׁ וְאֶחָד לֹא פִירֵשׁ. עֲשֵׂה לְךָ תֵּיבַת עֲצֵי גוֹפֶר. עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף. עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צוּרִים. עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף לֹא פִירֵשׁ. אָמַר מֹשֶׁה. עִיקָּרוֹ לֹא נחש הוּא. לְפִיכָךְ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחוֹשֶׁת. מִיכָּן הָיָה רִבִּי מֵאִיר דּוֹרֵשׁ שְׁמוֹת. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה שְׁמֵיהּ כִּידּוֹר. אָמַר לוֹן רִבִּי מֵאִיר. הוֹבֵא לְכוֹן מִינֵיהּ. בַּר נַשׁ בִּישׁ הוּא. כִּי דוֹר תַּהְפּוּכוֹת הֵמָּה.

רִבִּי לַוִי בְּשֵׁם רִבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָה. וְהָיָה הַנָּשׁוּךְ אֵין כְּתוּב כָּאן אֶלָּא כָּל הַנָּשׁוּךְ. אֲפִילּוּ נְשִׁיכַת כֶּלֶב. אֲפִילּוּ נְשִׁיכַת נָחָשׁ. וְלֹא דַמְיָא. נְשִׁיכַת כֶּלֶב וְרָאָה. נְשִׁיכַת נָחָשׁ וְהִבִּיט. רִבִּי יוּדָה גּוֹזְרָיָא בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. נְשִׁיכַת כֶּלֶב שֶׁאֵינוֹ מִמִּינוֹ. וְרָאָה. נְשִׁיכַת נָחָשׁ שֶׁהוּא מִמִּינוֹ. וְהִבִּיט. וְרַבָּנִן אָמְרֵי. נְשִׁיכַת כֶּלֶב שֶׁאֵינוֹ מְחַלְחֵל. וְרָאָה. נְשִׁיכַת נָחָשׁ שֶׁהוּא מְחַלְחֵל. וְהִבִּיט.

י משנה: חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן. זֶה הַכְּלָל כֹּל שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב בַּדָּבָר אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן:

הלכה: תַּנֵּי. אֲבָל אָמְרוּ. אִשָּׁה מְבָרֶכֶת לְבַעֲלָהּ. עֶבֶד לְרַבּוֹ (בֵּן) [קָטָן] לְאָבִיו. [נִיחָא אִשָּׁה מְבָרֶכֶת לְבַעֲלָהּ. עֶבֶד לְרַבּוֹ. קָטָן לְאָבִיו] לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵה בֶּן נְהוֹרַיי. כָּל שֶׁאָמְרוּ בְקָטָן כְּדֵי לְחַנְּכוֹ. תִּיפְתָּר בְּעוֹנָה אַחֲרֶיהֶן (אָמַן). כַּהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. מִי שֶׁהָיָה עֶבֶד אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן מַקְרִים אוֹתוֹ וְעוֹנֶה אַחֲרֵיהֶם מַה שֶּׁהֵם אוֹמְרִים וּתְהֵא לוֹ מְאִירָה. תָּבוֹא מְאִירָה לְבֶן עֶשְׂרִים שְׁצָרִיךְ לְבֶן עֶשֶׂר.

פרק ד

א משנה: יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת בַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ תוֹקְעִין אֲבָל לֹא בַמְּדִינָה. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיִּהוּ תוֹקְעִין בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לֹא הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיִּהוּ תוֹקְעִין אֶלָּא בִיבָנֶה בִּלְבָד. אָמְרוּ לוֹ אֶחָד יַבְנֶה וְאֶחָד כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית דִּין:

הלכה: יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כול׳. רִבִּי אַבָּא בַּר פַּפָּא אָמַר. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הֲווֹן יְתִיבִין מַקְשֵׁיי. אָמְרִין. תַּנִּינָן. יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת בַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ תוֹקְעִין אֲבָל לֹא בַמְּדִינָה. אֵין דְּבַר תּוֹרָה הוּא אַף בַּגְּבוּלִין יִדְחֶה. אֵין לִית הוּא דְּבַר תּוֹרָה אַף בַּמִּקְדָּשׁ לֹא יִדְחֶה. עֲבַר כַּהֲנָא. אָמְרִין. הָא גַבְרָא [רַבָּה] דְּנִישְׁאוֹל [לֵיהּ]. אֲתוֹן שְׁאָלוֹן לֵיהּ. אָמַר לוֹן. כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר יוֹם תְּרוּעָה וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר זִכְרוֹן תְּרוּעָה. הָא כֵיצַד. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּחוֹל. יוֹם תְּרוּעָה. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּשַּׁבָּת. זִכְרוֹן תְּרוּעָה. מַזְכִּירִין אֲבָל לֹא תוֹקְעִין. רִבִּי זְעוּרָה מְפַקֵּד לַחֲבֵרַיָּיא. עוֹלוֹן וּשְׁמָעוּן קָלֵיהּ דְּרִבִּי לֵוִי דָּרַשׁ. דְּלֵית אֶיפְשַׁר דְּהוּא מַפִּיק פָּרְשָׁתֵיהּ דְּלָא אוּלְפָן. וְעָל וְאָמַר קוֹמֵיהוֹן. כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר יוֹם תְּרוּעָה וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר זִכְרוֹן תְּרוּעָה. הָא

כֵּיצַד. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּחוֹל. יוֹם תְּרוּעָה. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּשַּׁבָּת. זִכְרוֹן תְּרוּעָה. מַזְכִּירִין אֲבָל לֹא תוֹקְעִין. מֵעַתָּה אַף בַּמִּקְדָּשׁ לֹא יִדְחֶה. תַּנָּא. בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהֵן יוֹדְעִין שֶׁהוּא בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ יִדְחֶה. תַּנְּיֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. וְהִקְרַבְתֶּם. בְּמָקוֹם שֶׁהַקָּרְבָּנוֹת קָרִיבִין. אָמְרִין חֲבֵרַיָּיא קוֹמֵי רַבִּי יוֹנָה. וְהָכְתִיב וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וגו׳. אָמַר לוֹן. זוֹ אַתְּ מַעֲבִיר בְּאַרְצְכֶם. הָא אֲחֶרֶת לֹא. אָמְרִין לֵיהּ אוֹ נֹאמַר. זוֹ אַתֶּם מַעֲבִירִין בְּאַרְצְכֶם. הָא אַחֶרֶת בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בַּחוּצָה לָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי יוֹנָה. אִילּוּ הָוָה כְתִיב תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּאַרְצְכֶם הָיִיתִי אוֹמֵר. כָּאן מִיעֵט וּבְמָקוֹם אַחֵר רִיבָּה. אֶלָּא בְּכָל אַרְצְכֶם. כָּאן רִיבָּה וּבְמָקוֹם אַחֵר מִיעֵט.

ב משנה: וְעוֹד זֹאת הָיְתָה יְרוּשָׁלַם יְתֵרָה עַל יַבְנֶה שֶׁכָּל עִיר שֶׁהִיא רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה וְיכוֹלָה לָבוֹא תּוֹקְעִין בָּהּ. וּבְיַבְנֶה לֹא הָיוּ תוֹקְעִין אֶלָּא בְּבֵית דִּין בִּלְבָד׃

הלכה: וְהֵן שֶׁיִּהוּ כָל הַדְּרָכִים הָאֵילּוּ בָהּ. רוֹאָה וְאֵינָהּ שׁוֹמַעַת. כְּגוֹן יְרוּשָׁלַם מִלְמַעֲלָן וְעִיר מִלְמַטָּן. וְשׁוֹמַעַת וְאֵינָהּ רוֹאָה. הָהָר מַפְסִיק. רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לָבוֹא. חוּץ לְתָחוּם. רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לָבוֹא. הַנַּחַל מַפְסִיק. רִבִּי יוֹנָה בָעֵי. הָיְתָה יְכוֹלָה לָבוֹא בְּעֵירוּבִין. הֵיךְ מַה דְּאַתְּ אָמַר בִּירוּשָׁלַם. שֶׁכָּל עִיר שֶׁהִיא רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה וְיכוֹלָה לָבוֹא תּוֹקְעִין בָּהּ. וְאָמַר אַף בְּיַבְנֶה כֵּן. יְרוּשָׁלַם דְּבַר תּוֹרָה וְהָעֲיָרוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ דְּבַר תּוֹרָה. וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי מַתְקִין עַל דְּבַר תּוֹרָה. וַיְבַנֶּה מִדִּבְרֵיהֶן. וְהָעֲיָרוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ מִדִּבְרֵיהֶן. וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי מַתְקִין עַל דִּבְרֵיהֶן. וְיֵשׁ תַּקָּנָה אַחַר תַּקָּנָה. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. יָצְאוּ בֵית דִּין מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְלֹא הָיוּ תוֹקְעִין. רִבִּי יוֹסֵה בְעָא קוֹמֵי רִבִּי סִימוֹן. אֲפִילּוּ מִבַּיִת לְבַיִת. אֲפִילּוּ מִטְּרִיקְלִין לְקֶיטוֹן. אָמַר לֵיהּ. בִּירְבִי. עַד כָּאן שָׁמַעְתִּי.

ג משנה: בְּרִאשׁוֹנָה הָיָה הַלּוּלָב נִיטָּל בַּמִּקְדָּשׁ שִׁבְעָה וּבַמְּדִינָה יוֹם אֶחָד. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהֵא לוּלָב נִיטָּל בַּמְּדִינָה שִׁבְעָה זֵכֶר לַמִּקְדָּשׁ וְשֶׁיְּהֵא יוֹם הֶנֵף כּוּלּוֹ אָסוּר׃

הלכה: כְּתִיב וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. בְּשִׂמְחַת שְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. בְּשִׂמְחַת הַלּוּלָב הַכָּתוּב מְדַבֵּר. מָאן דְּאָמַר. בְּשִׂמְחַת שְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן דְּבַר תּוֹרָה וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים דְּבַר תּוֹרָה. וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי מַתְקִין עַל דְּבַר תּוֹרָה. מָאן דְּאָמַר. בְּשִׂמְחַת הַלּוּלָב הַכָּתוּב מְדַבֵּר. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן דְּבַר תּוֹרָה וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים מִדִּבְרֵיהֶן. [וְרַבָּן] יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי מַתְקִין עַל דִּבְרֵיהֶן. וְיֵשׁ תַּקָּנָה אַחַר תַּקָּנָה.
חֲבֵרַיָּיא בְעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. כְּמַה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן. וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַיי שִׁבְעַת יָמִים. אֵין שִׁבְעָה בְלֹא שַׁבָּת. וְדִכְוָותָהּ וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. אֵין שִׁבְעָה בְלֹא שַׁבָּת. אָמַר לוֹן. שַׁנְיָיא הִיא. דִּכְתִיב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן. חָלַק הָרִאשׁוֹן מֵהֶם. מֵעַתָּה בַּמִּקְדָּשׁ יִדְחֶה. וּבִגְבוּלִין לֹא יִדְחֶה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אִילּוּ הָוָה כְתִיב וּלְקַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הָיִיתִי אוֹמֵר. כָּאן רִיבָּה וּבְמָקוֹם אַחֵר מִיעֵט. אֶלָּא וּלְקַחְתֶּם לָכֶם. מִכָּל מָקוֹם. וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. בִּירוּשָׁלַם.

ד משנה: בְּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם. פַּעַם אַחַת נִשְׁתַּהוּ הָעֵדִים מִלָּבוֹא וְקִילְקְלוּ הַלְוִיִּם בַּשִּׁיר. הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא עַד הַמִּנְחָה. בָּאוּ עֵדִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָן נוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קוֹדֶשׁ וּלְמָחָר קוֹדֶשׁ. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם.

הלכה: אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאֵירַע. פַּעַם אַחַת נָפְלָה הַבָּרָה בָּעִיר וּבָאוּ סַרְקִיִּים וּנְטָלוּם וְנִתְקַלְקְלוּ הַלְוִיִּם בַּשִּׁיר. אָמַר רִבִּי אָחָא בַּר פָּפָּא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. חֲבֵרַיָּיא בְעוֹן קוֹמֵי רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. בְּשֵׁם מָן רִבִּי אָמַר לָהּ. אָמַר לוֹן. דִּכְוָותְכוֹן דְּאִית לְכוֹן רְבָבִין סַגִּין. בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר לֵיהּ. וְרִבִּי לָא מַייְתֵי לָהּ טַעַם דַּהֲלָכָה. דְּתַנֵּי. שִׁירוּ שֶׁלְּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים. הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיוּ אוֹמְרִים. הַסִּירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ. חָל יוֹם טוֹב לִהְיוֹת בַּחֲמִישִׁי. בַּשַּׁחֲרִית הָיוּ אוֹמְרִים. הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ. וּבַמִּנְחָה הָיוּ אוֹמְרִים. הַסִּירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ. אִם בָּאוּ מִן הַמִּנְחָה וּלְמַטָּן אוֹמְרִים. הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ. לֹא נִמְצְאוּ אוֹמְרִים שִׁיר וְכוֹפְלִין אוֹתוֹ.
רִבִּי אָדָא דְקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּבַר עָבַר רִיבּוֹ שֶׁלְיוֹם בִּקְדוּשָּׁה.
אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. רִבִּי יוֹחָנָן מְפַקֵּד לְאֵילֵּין דִּכְנִישָׁא דְכִיפְרָא. סַבֵּין מְטוּל וּמֵיעוּל עַד דּוּ אִימָמָא וַאֲתוּן מַדְכְּרִין זְמַנּוֹ וְעִיבּוּרוֹ.

ה משנה: אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה וְעוֹד זוֹ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁאֲפִילּוּ רֹאשׁ בֵּית דִּין בְּכָל מָקוֹם שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים הוֹלְכִין אֶלָּא לְמָקוֹם הַוַּעַד׃

הלכה: כִּיני מַתְנִיתָא. לְמָקוֹם הַוַּעַד שֶׁלְּחוֹדֶשׁ.

ו משנה: סֵדֶר בְּרָכוֹת אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם וְכוֹלֵל מַלְכִיּוֹת עִמָּם וְאֵינוֹ תוֹקֵעַ. קְדוּשַׁת הַיּוֹם וְתוֹקֵעַ. זִכְרוֹנוֹת וְתוֹקֵעַ. שׁוֹפָרוֹת וְתוֹקֵעַ. וְאוֹמֵר עֲבוֹדָה וְהוֹדָיָיה וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים דִּבְרֵי רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי.

הלכה: בִּיהוּדָה נָהֲגוּ כְּרִבִּי עֲקִיבָה. וּבַגָּלִיל כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. עָבַר וְעָשָׂה בִּיהוּדָה כְּגָלִיל וּבְגָלִיל כִּיהוּדָה יָצָא.

וּכְשֶׁקִּידְּשׁוּ אֶת הַשָּׁנָה בְּאוּשָׁא עָבַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁלְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. וְאָמַר כִּדְבְרֵי רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. לֹא הָיִינוּ נוֹהֲגִין כֵּן בְּיַבְנֶה. בַּיּוֹם הַשֵּׁינִי עָבַר רִבִּי חֲנִינָה בְּנוֹ שֶׁלְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְאָמַר כִּדְבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. כָּךְ הָיִינוּ נוֹהֲגִין בְּיַבְנֶה.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. בְּכָל מָקוֹם עָבַר וְהִזְכִּיר אֲדִיר הַמְּלוּכָה לֹא יָצָא חוּץ מִן הָאֵל הַקָּדוֹשׁ שֶׁלְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבִלְבַד בְּמוּסָף. וְאַתְיָיא כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אוֹמֵר קְדוּשַׁת הַיּוֹם עִם זִכְרוֹנוֹת. וְאַתְיָיא כְּרִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מַה מָּצִינוּ בְּכָל מָקוֹם אוֹמְרָהּ אֶמְצָעִית. אַף כָּאן אוֹמְרָהּ אֶמְצָעִית. רִבִּי אוֹמֵר. מַה מָּצִינוּ בְּכָל מָקוֹם אוֹמְרָהּ רְבִיעִית. אַף כָּאן אוֹמְרָהּ רְבִיעִית.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי זְעוּרָה חָנִין בַּר בָּא בְּשֵׁם רַב. צָרִיךְ לוֹמַר. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר רַב חוּנָא. צָרִיךְ לוֹמַר. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ וּמְבָרְכָהּ לִסְלוֹחַ. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר יִרְמְיָה. בְּתְפִילָּה הוּא אוֹמֵר. אֱלֹהֵי דָוִד וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלַם. בְּנָבִיא הוּא אוֹמֵר. אֱלֹהֵי דָוִד מַצְמִיחַ יְשׁוּעָה. יוֹם טוֹב שֶׁלְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. אֵית תַּנָּיֵי תַנֵּי. פּוֹתֵחַ בְּיוֹם טוֹב וְחוֹתֵם בַּשַּׁבָּת. [וְאֵית תַּנָּיֵי תַנֵּי. פּוֹתֵחַ בַּשַּׁבָּת וְחוֹתֵם בְּיוֹם טוֹב.] רִבִּי אוֹמֵר. פּוֹתֵחַ בַּשַּׁבָּת וְחוֹתֵם בַּשַּׁבָּת וְיוֹם טוֹב בְּנִתַּיִים. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הֲלָכָה כְּרִבִּי.

ז משנה: אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה אִם אֵינוֹ תוֹקֵעַ לַמַּלְכִיּוֹת לָמָּה הוּא מַזְכִּיר. אֶלָּא אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם וְכוֹלֵל מַלְכִיּוֹת עִם קְדוּשַׁת הַיּוֹם וְתוֹקֵעַ. זִכְרוֹנוֹת וְתוֹקֵעַ. שׁוֹפָרוֹת וְתוֹקֵעַ. וְאוֹמֵר עֲבוֹדָה וְהוֹדָיָיה וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים: אֵין פּוֹתְחִין מֵעַשָּׂרָה מַלְכִיּוֹת מֵעַשָּׂרָה זִכְרוֹנוֹת מֵעַשָּׂרָה שׁוֹפָרוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר אִם אָמְרָן שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ יָצָא. אֵין מַזְכִּירִין מַלְכוּת זִכָּרוֹן שׁוֹפָר שֶׁל פּוּרְעָנוּת. מַתְחִיל בַּתּוֹרָה וּמַשְׁלִים בַּנְּבִיא. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם הִשְׁלִים בַּתּוֹרָה יָצָא:

הלכה: אֵין פּוֹתְחִין מֵעַשָּׂרָה מַלְכִיּוֹת. כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה קִילּוּסִין שֶׁאָמַר דָּוִד. הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ כול׳ עַד כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ. מֵעַשָּׂרָה זִכְרוֹנוֹת כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה וִידּוּיִים שֶׁאָמַר יְשַׁעְיָה. רַחֲצוּ הַזַּכּוּ הָסִירוּ וגו׳ לִמְדוּ הֵיטֵב דִּרְשׁוּ מִשְׁפָּט וגו׳. מַה כְתִיב בַּתְּרֵיהּ לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ וגו׳. מֵעַשָּׂרָה שׁוֹפָרוֹת כְּנֶגֶד שִׁבְעָה כְבָשִׂים פָּר וָאַיִל וְשָׂעִיר.

אֱלוֹהוּת עוֹלִין לוֹ לְשֵׁם מַלְכִיּוֹת. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אֵינָן עוֹלִין לוֹ. אֱלוֹהוּת וּמַלְכִיּוֹת עוֹלִין לוֹ מִשֵּׁם שְׁנַיִם. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אֵינָן עוֹלִין. זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמְּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּינוּ זַמְּרוּ. עוֹלִין לוֹ מִשֵּׁם שְׁנַיִם. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אֵינָן עוֹלִין. רִבִּי זְעוּרָה בָעֵי. בֵּיהּ וּבְדַבְתְּרֵיהּ פְּלִיגִין אוֹ בֵיהּ לְגַרְמֵיהּ פְּלִיגִין. מִן מַה דְתַנֵּי. הַכֹּל מוֹדִין בְּמַלַּךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם שֶׁהוּא אֶחָד. הָדָא אָמְרָה. בֵּיהּ וּבְדַבְתְּרֵיהּ פְּלִיגִין. שְׁאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וגו׳ וּשְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם. הָרִאשׁוֹן מִשֵּׁם אֶחָד וְהַשֵּׁינִי מִשֵּׁם שְׁנַיִם. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. הָרִאשׁוֹן מִשֵּׁם שְׁנַיִם וְהַשֵּׁינִי מִשֵּׁם שְׁלֹשָׁה.

רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר אִם אָמְרָן שָׁלֹשׁ יָצָא. הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר. שָׁלֹשׁ מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. אַשְׁכַּחַת תַּנֵּי. אֲפִילּוּ שָׁלֹשׁ מִכּוּלָּן יָצָא.

אֵין מַזְכִּירִין זִכָּרוֹן וּמַלְכוּת וְשׁוֹפָר שֶׁלְּפוּרְעָנוּת. זִכָּרוֹן דִּכְתִיב אוֹתָם זָכַר יְיָ וגו׳. מַלְכוּת דִּכְתִיב חַי אֲנִי נְאֻם יי אֱלֹהִים אִם לֹא בְּיָד חֲזָקָה וגו׳. שׁוֹפָר דִּכְתִיב כִּי קוֹל שׁוֹפָר שׁוֹמַעַת נַפְשִׁי תְּרוּעַת מִלְחָמָה.

מַתְחִיל בַּתּוֹרָה וּמַשְׁלִים בַּנְּבִיא. מַה. לְשֶׁעָבַר. הָא כַתְּחִילָּה לֹא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כֵּינִי מַתְנִיתָא. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. צָרִיךְ לְהַשְׁלִים בַּתּוֹרָה.

ח משנה: הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּיבָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַשֵּׁנִי מַתְקִיעַ וּבִשְׁעַת הַהַלֵּל הָרִאשׁוֹן מַקְרֵא אֶת הַהַלֵּל:

הלכה: רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאִירַע. פַּעַם אַחַת תָּקְעוּ בָרִאשׁוֹנָה וְהָיוּ הַשּׁוֹנְאִים סְבוּרִין [שֶׁמָּא] עֲלֵיהֶן הֵם הוֹלְכִין וְעָמְדוּ עֲלֵיהֶן וְהֲרָגוּם. מִיגּוֹ דְּאִינּוּן חֲמֵי לוֹן קָרְאֵי שְׁמַע וּמַצְלִיין וְקוֹרְאִין בְּאוֹרַיְתָא וּמַצְלֵיי וְתָקְעִין. אִינּוּן אָמְרִין. בְּנִימוֹסוֹן אִינּוּן עֲסִיקִין.

וְאָמַר אַף בְּהַלֵּל כֵּן. לֵית כָּל עַמָּא תַּמָּן. וְאָמַר אַף בִּתְקִיעָה כֵּן. לֵית כָּל עַמָּא תַּמָּן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּתִיב וְאוֹתִי יוֹם יוֹם יִדְרוֹשׁוּן. זוֹ תְקִיעָה וַעֲרָבָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי אֲלֶכְסַנְדְּרִי שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק זוֹ קְרִיַּת שְׁמַע. הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי זוֹ רִינּוּן תּוֹרָה. הַאֲזִינָה תְּפִילָּתִי זוֹ תְּפִילָּה. בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה זוֹ מוּסָף. מַה כְתִיב בַּתְּרֵיהּ. מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא. אָמַר רִבִּי אָחָא בַּר פָּפָּא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. שַׁנְיָיא הִיא. שֶׁמִּצְוַת הַיּוֹם בְּמוּסָף. אָמַר רִבִּי תַּחְלִיפָא קֵיסָרְיָיא. קְרֵיָיא אָמַר כֵּן. יוֹם תְּרוּעָה יַעֲשֵׂיתֶם. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר קַצְרְתָּא. בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת כָּתוּב וְהִקְרַבְתֶּם וְכָאן כָּתוּב וַעֲשִׂיתֶם. אָמַר לָהֶן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מִכֵּינָן שֶׁנִּכְנַסְתֶּם לְדִין לְפָנַי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיִצָּאתֶם בְּשָׁלוֹם מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִילּוּ נִבְרָאתֶם בְּרִיָּה חֲדָשָׁה.

רִבִּי מְשַׁרְשִׁיָא בְּשֵׁם רִבִּי אִידִי. בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת כָּתוּב חֵטְא וּבַעֲצֶרֶת אֵין כָּתוּב חֵטְא. אָמַר לָהֶן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מִכֵּיוָן שֶׁקִּיבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם עוֹל תּוֹרָה מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִילּוּ לֹא חֲטָאתֶם מִימֵיכֶם.

ט משנה: שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין מַעֲבִירִין עָלָיו אֶת הַתְּחוּם וְאֵין מְפַקְּחִין עָלָיו אֶת הַגַּל וְלֹא עוֹלִין בָּאֵילָן וְלֹא רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְהֵמָה וְלֹא שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם וְאֵין חוֹתְכִין אוֹתוֹ לֹא בְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת וְלֹא בְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה. אֲבָל אִם רָצָה לִיתֵּן לְתוֹכוֹ יַיִן אוֹ מַיִם יִתֵּן. אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַתִּינוֹקוֹת מִלְּתְקוֹעַ אֲבָל מְתִעַסְּקִין עִמָּהֶן עַד שֶׁיִּלְמְדוּ. וְהַמִּתְעַסֵּק לֹא יָצָא וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמִּתְעַסֵּק לֹא יָצָא׃

הלכה: כֵּינִי מַתְנִיתָא. אָסוּר מִשּׁוּם שְׁבוּת וּבְלֹא תַעֲשֶׂה.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. מַתְנִיתָא בְּגָדוֹל בְּיוֹם טוֹב שֶׁלְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. וְתַנֵּי כֵן. מִתְלַמְּדִין מִלְּתְקוֹעַ בַּשַּׁבָּת. אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַתִּינוֹקוֹת מִלְּתְקוֹעַ בְּיוֹם טוֹב.

י משנה: סֵדֶר תְּקִיעוֹת שָׁלֹשׁ שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ. שִׁעוּר תְּקִיעָה כְּדֵי שָׁלֹשׁ תְּרוּעוֹת. שִׁעוּר תְּרוּעָה כְּדֵי שָׁלֹשׁ יְבָבוֹת. תָּקַע בָּרִאשׁוֹנָה וּמָשַׁךְ בַּשְּׁנִיָּה כִשְׁתַּיִם אֵין בֵּינְדוֹ אֶלָּא אֶחָת. מִי שֶׁבִּירֵךְ וְאַחַר כָּךְ נִתְמַנָּה לוֹ שׁוֹפָר תּוֹקֵעַ וּמֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. כְּשֵׁם שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר חַיָּיב כָּךְ כָּל יָחִיד וְיָחִיד חַיָּיב. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן׃

הלכה: אָמָרָן בִּנְפִיחָה אַחַת. אַשְׁכַּחַת תַּנֵּי. אָמָרָן בִּנְפִיחָה אַחַת יָצָא. וְהָא תַנִּינָן. סֵדֶר תְּקִיעוֹת שָׁלֹשׁ שָׁלְשָׁלֹשׁ (שָׁלֹשׁ). שֶׁלֹּא יִפְחוֹת. רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי אַבָּא בַּר עִילַאי בְּשֵׁם רַב. צָרִיךְ לְהָרִיעַ מִתּוֹךְ פְּשׁוּטָה. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר רַב חוּנָא. אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִיעַ מִתּוֹךְ פְּשׁוּטָה. אִי זוֹ הִיא חֲרָעָה. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. אָזֵן ט[רִימוֹטָ]ה. וְחוֹרָנָה אָמַר. תִּלַּת דַּקִּיקָן. רִבִּי חֲנַנְיָה חֲשַׁשׁ לְהָדָא דְרִבִּי מָנָא וּלְהָדָא דְיָתֵן.

וְהֵיי דָא אָמְרָה דָא. תָּקַע בָּרִאשׁוֹנָה וּמָשַׁךְ בַּשְּׁנִיָּה כִשְׁתַּיִם. אֵין בֵּינְדוֹ אֶלָּא אַחַת. רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. אֲפִילּוּ אַחַת אֵין בֵּינְדוֹ. לָמָּה. רֹאשָׁהּ גַּבֵּי סוֹפָהּ מִצְטָרֵף וְסוֹפָהּ גַּבֵּי רֹאשָׁהּ מִצְטָרֵף. לֹא רֹאשָׁהּ אִית לָהּ סוֹף וְלֹא סוֹפָא אִית לָהּ רֹאשׁ.

בְּמָקוֹם אֶחָד תּוֹקְעִין וּבְמָקוֹם אֶחָד מְבָרְכִין. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל הַתּוֹקֵעַ. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי. אֶצֶל הַמְבָרֵךְ. מָאן דְּאָמַר הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל הַתּוֹקֵעַ. כְּשֶׁאֵין בַּיּוֹם כְּדֵי לְתְקוֹעַ. מָאן דְּאָמַר הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל הַמְבָרֵךְ. בְּשֶׁיֵּשׁ בַּיּוֹם כְּדֵי לְתְקוֹעַ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא דְאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בְּמָקוֹם אֶחָד תּוֹקְעִין וּבְמָקוֹם אֶחָד מְבָרְכִין. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל תּוֹקֵעַ וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל מְבָרֵךְ. וְהֵיידָא אָמְרָה דָא. יוֹם טוֹב שֶׁלְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. בְּמָקוֹם אֶחָד תּוֹקְעִין וּבְמָקוֹם אֶחָד מְבָרְכִין. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל מְבָרֵךְ וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל תּוֹקֵעַ. לָמָּה. שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִין לִתְקוֹעַ וְאֵין הַכֹּל יוֹדְעִין לְבָרֵךְ. דָּבָר אַחֵר. אָדָם מוֹצִיא יְדֵי חֲבֵירוֹ בִּתְקִיעָה. אֵין אָדָם מוֹצִיא יְדֵי חֲבֵירוֹ בִּבְרָכָה. יוֹם טוֹב שֶׁלְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת לֹא כְמִי שֶׁאֵין בַּיּוֹם כְּדֵי לִתְקוֹעַ. וְאַתְּ אָמַר. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל מְבָרֵךְ. הָדָא אָמְרָה. פְּלִיגִין.

רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן. רִבִּי חוּנָה רַבָּה דְצִיפּוֹרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּאֵילֵּין תְּקִיעָתָה. רִבִּי זְעוּרָה וְרַב חִסְדָּא הֲווֹן יְתִיבִין תַּמָּן בִּתְקִיעָתָא. מִן דְּצָלוֹן אֶת צְלוּתָא. קָם רַב חִסְדָּא בָּעֵי מַצְלֶיהָ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא. לָא כְבָר צְלִינָן. אָמַר לֵיהּ. מַצְלִינָא וַחֲזַר וּמַצְלִי. דִּנְחָתוֹן מַעֲרַבְיָיא וְאָמְרוּן תַּמָּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּאֵילֵּין תְּקִיעָתָא. וַאֲנָא דְלָא כַוָּונִית. אִילּוּ כַוָּונִית נָפַק יְדֵי חוֹבָתִי. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. וְיֵאוּת. כָּל תַּנָּייָא תַנֵּיי לָהּ בְּשֵׁם רַבָּן גַּמְלִיאֵל. וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה תַּנֵּי לָהּ בְּשֵׁם חֲכָמִים. רִבִּי אָדָא דְקַיְסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְהוּא שֶׁיְּהֵא שָׁם מֵרֹאשׁ הַתְּפִילָּה. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם בְּרִבִּי יִרְמְיָה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. סֵדֶר בְּרָכוֹת אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם.